

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rhetorica divina

Guilelmus <Arvernus>

[Freiburg im Breisgau], nicht nach 1491

[Capitula XXXI (De importunitate orandi) - XL]

[urn:nbn:de:bsz:31-311723](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311723)

nis est oratio: quam lectio nō impugnet. et pa-
rum luminosa lectio: quaz oratio nō illustrat.
Leterum lectio psalmoz: sacratissima atqz
pfundissima: pene tota ofo est. Unde sic nec
veraciter psallit: qui psallendo nō orat: et intē
do cui^o psallere nō est orare. sic nec veraciter
legit psalmos. cui^o legere orare nō est. Lon-
ge enī differūt ab inuicem psalmoz recitatio
et ipsozū vera lectio. Medullata nāqz debet
eē psalmodia / nudat ianis a duotiōe psalmo-
rum recitatio: tumultus tñ ē strepitus la-
biozū. ppter quod dixit dñs Amos. v. Au-
fer a me tumultum carminū tuozum: et cātica
lire tue non exaudiam. Et putauerunt se ha-
bere vasa cantici. sicut Dauid. Et iā dixi quia
vox orationis desiderū / internū ē. Et ppter
hoc dicebat Dauid ad dñm / desiderū cordis
eorum audiuit auris tua. Et omnibus istis q̄
colligitur. q̄ officiū orandi non solū sed maxi-
me impositū ē clero: siue seculari siue reglari.
Et ppter hoc nec est necesse vt isti officio to-
taliter et singulariter se impendant. Assidui-
tas igitur orationis inculpabiliter seruatur:
cum tempe suo et loco / saluisqz alijs officijs ei-
dem pur decet insistit. Et intendo prout de-
cet. vt pinguis sit et medullata / pur doceberit
insequētibz. Semper igitur orat et non defi-
cit: qui sic orat. quē admoduz quis semp dicit
ieiunare / qui omni die vnica refectione con-
tentus ē. **C** Si quis arguere velit semper
ieiunat igitur etiam cū cōmedit. concedi po-
test cōclusio. qz indubitanter dum cōmedit.
contentus ē refectione vna in die: et abstinet
a pluribus refectionibz. Sic semp orat iste /
et nō deficit ab ofone: qui statutis horis: hoc ē
ad orandum deputatis: ofonē facit. Non enī
deficit a quocūqz bono ope nec in defectum ē
opis illi^o qui eam suo tempe et loco exercet.

De importunitate orandi. Ca. XXXI

Erum quoniā

V laudauit veritas in euāgelio im-
probitatem / in oratione et impor-
tunitatem tanqz fortissima oratio
nis adiutoria. Sciendū est tibi q̄ improbitas
in rogando: nō est nisi instantia tediosa siue
molesta ei / qui rogat. et hoc ppter plicitatem
suā vel vehemētiā. Quidam enī sunt / qui
pces suas nō solū offerunt eis quos p̄cantur.

sed etiā illas ipsi ingerunt et impingunt: qua-
si pugnantēs contra duriciē vel difficultatem
exauditionis: et tandē ipam impugnātes atqz
vincentes et grām seu bñficiū exauditionis
tedio interpellationis / tanqz ab inimicis ex-
torquētes. Sicut in exemplo de vidua. cuius
petitionē exaudiuit iudex nō quia deū time-
ret ipse / vel homines vereret ipse: sed quia mo-
lesta eidem erat vidua. sicut legit **Luc. xviij.**
Importunitas vero simul molestia est siue re-
diositas in interpellando siue rogando. **V**lex
importunus dicit quasi importunus qui i ro-
gando nec loci nec tempis oportunitatē ser-
uat. et vbicūqz potest p̄ces ingerit et impingit
ei quē rogat vbicūqz illi inueniat. vtz in mē-
sa siue in cubili / siue in publico siue in secreto.
vel dicit importunus quasi in portu / vel i por-
ta ita vt arceri inde nisi valde difficile potest:
Et a ianitoribus impulsiones multas et verbe-
ra sustinet: vt accedat vel appropinquet ei q̄
rogare intendit. Tu autem scis: quia omnia
ista molesta sunt valde magnatibus. Longe
aut sūt he et omnes alie molestie a pacatissima
et tranquillissima gloria creatoris. sed nec est
ab eo aliqd: tanqz eo inuito extorqueri. **O**m-
nia quippe largit̄ plarga bonitas eius: nō so-
lum liberaliter sed etiam libēter. **V**oluit igit
in exemplo illo de vidua antedicta. et in exem-
plo de amico et tribus panib^o quod legit **Lu-
ce. xj.** nos animare ad ofonis instantiā. **N**ihil
enī ei gratius offerri pot a nobis: q̄ p̄fecta ex
omnibus modis suis ofo. **L**ausa aut in hoc est
abundantissima largitas bonitas ipsi^o p̄ quā
querit in nobis occasiones miserēdi semper
nobis / ac bñfaciendi. **A**deo nāqz placet eidē
dare: vt ppter hoc omnia creauerit. volebat
enī habere / et quibus daret. **A**ngelos autem
et hoies in hoc specialiter creauit: vt daret eis
semetipm. ppter quod et tales eos creauit. q̄
ipsius capaces essent: nisi vitijs et peccatis eo-
usqz seipfos minorassent et coangustiasent.
vt diuine imen sitatis omīno irreceptibiles et
icapibiles essent: sic et offensis cōtumeliarum
et iniuriarū innumerabiliū et inestimabiliū irā
eius iustissimam adeo cōtra seipos puocau-
runt: vt iustissime sempqz ac p omnia laudādo
iudicio eius: reddenda sunt eis eterna suppli-
cia. **P**resertim atqz potissimū illis q̄ culpīs su-
is originalibus et actualib^o: cōtumaciā obsti-
nationis et incorrigibilitatis p̄tinaciā addide-

rūt. Apparet igitur tibi si tū videre vis / et vales
 q̄tus sit placor q̄taq; gr̄a piarū ac deuotarū
 orationū coram deo / vel apud eum. dum per
 eas eidem p̄stas occasio id faciendi. p̄pter q̄d
 ei placuit ei omnia facere. et hoc est largiri quo
 nihil eo gratius esse potest. Et ob hanc cām
 gratiosissima est in conspectu eius humilitas
 Ipa em̄ semp querelosa est. semper mendica
 semp egena. dum hic viuū. semp saccum suū
 vacuum eidem ostendens / et porrigens. sem
 perq; indigentē ac pauperrimā se ac clamās
 miseriasq; suas imēlas et innumerabiles ocu
 lis pietatis ipsius ingerens. nō tam ostentās
 q̄ uehementi improbitati et importunitati im
 pingens. iux̄ consuetudines trutanorū. q̄ sca
 bies suas et vlcera / mēbrozūq; suorū corrosio
 nes / nuditatē / ceterasq; miseras suas. tanta
 studiositate oculis spectantium ingerunt / et
 intueri illas eos cogunt. vt si nullo miserationis
 affectu in eo moueant. necesse tū habent
 aliquo b̄nficio oculos suos ab aspectu tā hor
 rificarum miseriarū redimere. Et habet ad
 huc aliud gr̄e singularis humilitas eius / vicz
 q̄ saccus eius ne hic impleri p̄t donis largi
 tatis. nec paup̄tas eiusdem ditari. Causa autē
 in hoc est qm̄ quāto maiora amplioraq; dona
 recipit. tanto amplius ip̄a crescit. Et p̄pter h̄
 tanto amplius vacuā et paup̄em se proclamat
 Ipa igitur quasi contendit cum inenitate
 diuiciarū / et beneficentie creatoris / et dicit au
 denter. imple saccum paup̄tatis et vacuitatis
 mee: si potes dñe deus meus. Propter h̄ igit
 vt p̄dixi. gratiosissima est humilitas in cōspe
 ctu creatoris: qm̄ occasiōes ei semp ministrat
 largiendi simul et ministrandi / donandi pari
 ter et p̄donandi. sicut em̄ gaudiū est iusto face
 re iudicium. vt legit̄. Prouerb. viij. Ita gau
 dium est largissimo ignoscere et largiri. qz igit
 sup̄ om̄em cogitatum est largitas creatoris.
 Ita sup̄ om̄em estimationem nostram est bo
 nitati eius placitum largiri. Propter hoc igit
 tur merito tam placite sunt ei occasiones lar
 giendi: quas ei humilitas subministrat.

Quid fides adiuuat orationem. La. XXXII

Quia vero fides
 q̄ fons est orationis. sicut dixit san
 ctus et sapientissimus Augustin⁹.

Manifestū tibi eē facile potest: rememoratio
 nem fidei / nō solum adiumentum esse oratio
 ni. sed et oratiōis gratiam ex ea et per eam mi
 ra affluentia redundare. Rememorandi igit
 sunt orare intendentibus atq; volentibus il
 li articuli fidei: qui maxime gratiam gratitu
 dinis et deuotionis in nobis excitant et incen
 dunt. Hi autem sunt de mysterio incarnatio
 nis / passionis et mortis / necnon victoriosissi
 me resurrectionis eiusdem / atq; in celos glo
 riose ascensionis. Similiter et sacramenti al
 taris. in quo incogitabiliter larga atq; profu
 sa est in nos beneficentia ipsius. et inestimabi
 liter admiranda dignatio magnifice glorie ip
 sius. qui quotidie nō solum multotiens / sed
 vicibus innumerabilibus / descendit de sum
 mo celorum: de altissimo folio glorie sue: i ma
 nus sacerdotum / mysterium illud altaris ri
 te celebrantium / descendit inq; ad inuocatio
 nes ecclesie sue que per ora sacerdotum fiūt
 in sacramento illo. Rememoranda igitur
 sunt officia ineffabilis pietatis charissimi et
 benedicti vnigeniti patris dei. propter illud
 venerandum sacramentum instituit / et que
 in eodem in omnibus missarum solennijs ad
 implet et perficit. Quorū primum est offi
 cium medicationis: quo medetur ecclesie san
 cte sue tyriaca viuifica sacratissime carnis sue
 et syrupo saluberrimo preciosissimi sangui
 nis. Secundum officium est sacramentati
 onis siue sanctificationis: q̄ officio nos emun
 dat ab omnibus inquinamentis carnis et spi
 ritus: et replet omni sanctitate et gratia.
 Tertium officium est recōciliationis quo
 per sacrificium corporis et sanguinis sui / pla
 cat nobis in mysterio illo patrem misericordi
 arum / et reconciliat nos eidem. Quartum
 officium est refecionis spiritualis: quo tam
 nobili / tanteq; suauitatis cibo et potu nos re
 ficat et satiat. extinguens in nobis famem et
 sitim mortiferas / carnalium et secularium de
 sideriorum.

Cum quanta gratiarum actione est salutā
 dus dominus iesus in missa. La. XXXIII

Et ista quattu
 e or in omni missa ab ipso / tota de
 uotione. toto serui cordis ab eo
 c 4

Capitulum

dem exposcēda sunt. ita vt in ip̄a hora eleuati
onis dñici corpis p̄cidat corā eo cū gr̄arū acti
one deuotissima et laudib⁹. Et dicat bñueneri
tu bñdicte saluator. et bñdicat tibi q̄cquid tibi
bñdicē p̄or: p̄ tot et tāt⁹ maḡlib⁹ pietat⁹ et dulce
dinis tue. p̄ tot et tāt⁹ dignitatib⁹ magnificē
tie gl̄ie tue: p̄ tot et tāt⁹ tāq̄ magnificē donis/
icogitabil⁹ largitat⁹ tue et bñficētie. Ecce oculi
tui sacr̄issimi vidēt ariditatē/ frigiditatē/ tene
brositatē/ vacuitatē oī modā/ et paupratē cor
diū nr̄oz. Ecce nō sufficiū⁹ ad gr̄az actiōes/
et bñditiōes et collaudatiōes/ et gl̄ificationes
tuas. q̄n poti⁹ p̄ oīa deficiū⁹ a debiti⁹ deuotiōe
et gratitudine etiam p̄ vnico aduentu tuo de
celis. pro vnica ascensione tua. sed nec totus
mundus regratiari tibi pro vna eius descen
sione et aduentu sufficeret/ q̄to minus igitur
p̄ quotidianis assiduisq̄ et idubitatē in nu
merabilibus. Nemo tibi satis gratus. satisq̄
deuotus esse potest. **Tu** ergo ne attenderis
et ne respexeris ad tantos defectus nostros.
tātāq̄ paupratē. s̄ respice poti⁹ ad supabun
dantissimas diuitias pietat⁹ et dulcedinis tue
que te huc adduxerunt et de sup̄eminētissi
mo gl̄orie tue solio huc descendere te fecerūt
in manibus hui⁹ p̄sentis sacerdotis: qui tam
venerandū tāq̄ sacrū ministerium/ in nomi
ne tuo celebrat: posuerūt. tanq̄ oblationem
patri misericōdiarū gratissimā et acceptissimā: vbi
offeris p̄ manus illius. p̄ tota tua ecclesia/ et
ex p̄te ipsius. Inde obsecro/ p̄ge et admitte
officia ista imense misericōdie tue. Inde opare in
nobis quattuor: istas virtutes sacr̄atissimib⁹
mysterij. Inde medere aiarū nostrarū vulne
ribus atq̄ languoribus. Inde fac nobis istaz
vitalē viuificāq̄ p̄ciosissimi corpis tyriacā vi
uificāq̄ sanguinis tui/ in medicinā/ in vitā/ et
salutem mentis et corpis. Placa nobis patrē
misericōdiarū hoc placabilissimo/ ei⁹ acceptissi
mo sacrificio: quo placasti eti nobis in ara cru
cis agnus imaculatus. Agnus dei qui tollis
peccata mūdi: offerens temetip̄m eidē hosti
am in odore suauitatis pro nobis. **Tibi** pacifi
casti p̄ sanguinem crucis tue: siue que in celis
siue que in tr̄is sūt. **Dñe** misericōdie q̄sta deuoti
one/ quātis piarū lachrymarū p̄fluuijs/ reme
moranda ac iugiter recogitanda essent nob/
tam indebita nostris miserijs. tam stupenda
tāq̄ excedentia oēm admirationē et oēm cogi
tatum bñficia? **Tu** igit q̄ vides/ q̄ longe nos
fecimus nostris vitijs et peccatis: a tam neces

sarijs/ tam salutaribus/ tam desiderabilibus
nobis tanq̄ bonitati tue gratis et accepti do
nis. **Adiua** in sup̄ imp̄fectū nostrum. et supple
tam miserabiles defectus nostros. tāq̄ mor
tiferam paupratē/ sup̄ abundantissimis di
uitijs gratiositatis tue/ vicz gr̄arū actionib⁹
tuis. **Emunda** nos ab omnibus inquinamen
tis carnis et spiritus: et reple nos oīi sanctita
te et gratia/ et omnibus donis et virtutibus: q̄
bus tibi placeat. seruitur et viuatur: ad placen
dum/ seruiendum/ totaliterq̄ viuendum ma
iestati tue cum patre misericōdiarum et spiri
tus sancto. **Hoc** inq̄ fac p̄ virtutē venerandi/
tāq̄ ineffabilis sacramenti. quod p̄pter hoc
tu ip̄e instituisti: et celebrandū ecclesie tue san
cte tradidisti et precepisti. **In** quo mirificen
tissima x̄tus tua semper operatur. quod nul
la virtus nature. nulla potentia/ p̄ter sin
gularem illam et omnibus dominantissimam
ac supereminētissimam tuam operari p̄t.
vt panis ille materialis et vinum visibile: in sa
cratissimum corpus tuum/ et viuificum san
guinem tuum conuertatur/ quātā mirificam
operationem tuam/ soliq̄ omnipotentissime
virtuti tue possibilem: et te ductore et actore
te ispirate magnifico munere gratie tue cre
dimus et tenemus: que fides inter mirabilia
siue miracula tua/ mire virtutis et gratie tue
donum ē. **Refice** nos. satia et firma hoc pa
ne vite. id est. viuo et vero. hoc pane vite. id ē
de te ip̄o/ qui de celo descendisti: panis viuus
ac verus qui das vitam mundo. et extingue
nobis omnem famem carnalium ac seculari
um desideriorum. **Pota** nos et inebria hoc pa
ne viuifico ac saluberrimo teip̄o. et extingue
in nobis omnem ebrietatem vel potius insa
niam vitiōrum et peccatorum. **Hoc** inq̄ ope
rare in nobis de teip̄o. per ipsum viuificum
corpus tuum et sanguinem tuum p̄ciosissi
mum. **Tu** es enim domine misericōdie/ in
temetip̄o/ et per temetip̄sum. quod est dice
re. inquātū deus es. inquātū verbum summi
et eterni patris. cibus et potus et refectione vita
lis saluberrima/ et super omnem cogitatum
suauissima animarum nostrarū. **Placet** au
tem tibi vt in sacramento isto ineffabili sacra
tissimi corpis/ et viuifici sanguinis tui/ quos
pro nobis suscepisti. p̄stes nobis istam sacra
tissimam/ viuificamq̄ refectionem quam su
auitate ineffabili/ absq̄ signo et figura sacra
menti. **Ipsa** p̄ntia tue x̄tatis nuda et lucidif

sima angelis sanctis / ac beatis aīab^o in celo /
 in templo / s. sublimissimo / habitaculo glie tue
 largiris aūt h mirabiliter / r misericordissime
 consulis puerilitati r infantie aīarū nstrarū
 p signa ista sacramentalia. **H**ō em capaces sūt
 imensitatis vitatis tue / vt ipa est r se exhibet
 ad plenā fruitionē / cuius supne illius ac sup
 celestis hierusalē. **A**deo nāq strictū est / adeo
 modicū r angustū / os anime humane: qd est
 intellectus ipius: in ista morte pntentis miserie:
 vt in illud p semetipm nuda ac lucidissima in
 trare nō possit. **E**t ppter hoc / non est aīe hu
 mane in puulitate vt pdixi / p semetipm gu
 stabilis sic est de palato ipsius r ventre / quia
 nō est in hac puulitate r angustia imensitatis
 suauitatis r refectiois / qua p temetipm ciues
 supnos reficit. **E**t ppter hoc sub signis istis sa
 cramentalibus / r p ipa intrat quoquo modo
 veritas viua / r viuificans omnia. veritas inco
 gitabilis suauitatis. veritas abundantissime
 satietatis r plenitudinis / in aīas nras. **D**ila
 tabis aūt r ora animarū nstrarum / fauces r
 ventres / r pfundabis ad sanctissimoz equa
 litatem / r beatissimoz angeloz. **S**iliter r re
 ficias r satiabis / ita vt non esuriam^o nec sitia
 mus amplius. hoc aūt erit cū nuda ablatis oī
 bus signoz r figurarum velamentis. incogi
 tabili claritate manifestā se pbebit oīb^o ele
 ctis r dilectis tuis gloria tua sicut intellexit p
 pheta tuus **Dauid** cū dixit. **S**atiabor cū ap
 paruerit gloria tua. **T**ūc em dilatato ore ple
 nis faucibus r ventre / comedem^o te integrū
 r illesum p omnia: q comestioni spūali totus sp
 r integer comederis. **H**ic igit dñe misēdie
 da nobis aliquatenus licet p speculū r in eni
 gmate puidere desiderabilissimā virtutē tuā
 r vt cūq p̄gustare bonitatē tue viuificā ac refi
 cientissimam suauitatē: vt amore sanctissimo
 ac viuifico / cōcupiscentiaq castissima exarde
 scamus in pulchritudine / r esurie r siti inex
 tinguibili: totis faucibus cordis inhiemus in
 istam totius sotietatis r plenitudinis dulcissi
 mam viuificāq refectioē. **H**ec em beatissi
 ma fames / r sitis desiderabilissima: que nō so
 lum nō minuit aut vllō modoz ledit animas
 sic esurientes. qn potius ipas hic sanat atq
 viuificat vita grē tue. r ad vite eterne gloriā
 eas nō solū compar: s etia a morbz vulnerib^o
 peccatorū r vitioz / eas liberans: ipas ad illā
 incogitabili velocitate facit r currere r vola
 re. **D**ñe misēdie mi iesu chaste. **N**ōne tu vi
 ta es / r fons vite iudicientissimus atq re

dundantissimus. **N**ōne tu panis vite es / r pa
 nis viuus qui de celo descendisti r das vitam
 mundo: nō stes igit aī te mors aīarū nstrarum
Fugiat quicqd mortiferū in nobis est de fa
 cie tua: r a p̄sentia glorie tue / p̄vrtutē tā vene
 randam mysterij tui. **I**ntra penetralia cordi
 um nforū / r pfundissima aīarū nstrarum /
 ibi habitare nobiscū. r p̄sta vt i te adhaream^o
 tibi totaliter singulariter ac inseparabiliter in p
 petuū. **I**bi sentiamus te vitam nostrā. te san
 ctificationē inq̄ eousq vt omnia que displicēt
 bonitati tue nobis displiceant. vt ab oībus
 vitijs r peccat nstris / totos nos abstrahas
 r abrumpas: totos nos trahas ad te / imo to
 tos rapias: in te r glutinesq / r vnias tibi vni
 one purissimi scissimi tibiq placitissimi amo
 ris. **D**ñe miē iesu chaste / dñe misēdie. **N**ōne
 tu panis es omne delectamentū r omnem sua
 uitatem saporum in te habens. sicut legit in
 libro **S**apientie tue. **Q**uāta igitur est corru
 ptio palati cordis mei: quātus error virtutis
 mee: appetituum interiorum: quāta p̄uersi
 tas gustus mei: qui in te nihil suauitatis inue
 nio nihil huius saporositatis sentio ex te. **Q**uā
 magna est multitudo dulcedinis tue domine
 sicut clamat cum admiratione propheta tu^o
Dauid. **E**t addit sapientissimus **Aug^o** qui ei
 soli sapit q palatū cordis non perdidit / de fe
 bre iniquitatis. **H**ec febris mi dñe iesu chaste
 abstulit mihi palatum cordis / r sensum p̄dul
 cis saporis tui. quo incogitabiliter bene sapi
 omibus illis / quos ab ista febre tam mortife
 ra tāq piculosa liberas. **S**ana me dñe / qm in
 firm^o sum. **E**t hoc est mihi indicū certissimū
 ifirmitatis istius mee tam profunde: q tu nō
 sapias mihi: qui non solū es in vltimate suau
 tatis sapidus r saporus: sed etiam fons aby
 salis omnium deliciarum seu delectamento
 rum spiritualium. **D**omine mi iesu chaste / q
 in extremis vestigiorum tuorum vestigijs. id
 est. odoribus scz r saporibus / pulchritudini
 bus / ceterisq rerum sensibilium dispositioni
 bus / inueniat misera anima mea tātos sapo
 res tantaq suauitates vt in vnaquaq ea
 rum totaliter se immergat: r eousq / vt inde
 euacuare nō valeat. **I**n te vero abyssali fon
 te suauitatis: nec stillam vnam suavis sapo
 ris inuenio. **A**ccidit ergo mihi infaustitatis
 infortunij ridiculum / valde r stupende per
 uersitatis malum: quod exprobratur inter
 dum aliquibus hominibus / et dicitur eis: eo
 rum scz vnicuiq̄ adeo infaust^o r infortunat^o

es vt in toto mari stillam vnā aque inuenire
 si posset nec d' toto mari stillā modicā haurire
Dñe mi iesu chris̄te q̄ p̄nitiosum / q̄ stupen-
 dum / q̄ q̄ pfunduzē chaos illud atq̄ morti-
 ferū: qd̄ firmavi inter me et te. Hoc est chaos
 vitiozū et p̄cōzū meoz̄: quod diuidit inter me
 et te / et odorem suauitatis tue venire non sint
 ad nares spūales cordis mei. Hec est nubes
 densissima atq̄ deterrima: quā opposuisti in
 me et te. Ne transeat a fonte pietatis et dulce-
 dinis tue oīo ad me. Et bñ obstitit nubes ista
 maledicta iustissimo iudicio tuo / hoc patiēte
 me / nisi largiris gratiam oīonis p̄ quā impe-
 trem a te / qui es dulcissimus et plargus mise-
 rator: veniāt gratiā quā desidero. Dele igit̄
 tu verus sol iusticie et intelligentie / nubē istā
 tam tibi odibilem / tam mihi noxiā. Dissipet
 illam atq̄ diffugiat lux speciosissima / atq̄ dul-
 cissima miserationū tuaz̄: que lumen clarita-
 tis tue penetrare nō sinit intima cordis mei.
 Aufer dñe miscōie mortiferam istā diuisionē
 inter me et te: vt sentiā odorem suauitatis tue
 q̄ p̄cupiscētias in me generet eternas: sic fec̄
 in Iob̄e euāgelista dilecto tuo. vt curram in
 odore yngentozū tuozū. Currā inq̄ ad te / et
 p̄currā viam mandatorū tuozū / que ducit ad
 te veritatē et viam veritatis: in qua nō est of-
 fendiculū erroris aut fallacie: qua nemo la-
 bitur: in qua sola tutissime et absq̄ oīni piculo
 ambulat. Hanc mēsam sacratissimā / bene-
 dictam / venerabilissimā / et oīibus sanctis
 adorandā. Hāc mēsam / opulentissimāq̄ refe-
 ctionem / ita vt in fortitudine illius ambulem
 tora quadragena vite istius / donec pueniāz
 ad montem dei: hoc est ad eminentissimā sub-
 limitatem beatitudinis et glorie: quā prepara-
 sti et promissiisti dilectis et electis tuis. **H**is et
 h̄mōi verbis yteris de consilio meo quotiens
 interes missarū solennijs. Solerter aut̄ attē-
 de / q̄ sub specie panis et vini tanq̄ sub signis
 et p̄ designationē v̄itatis veri panis et veri po-
 tus qui indubitanter christus est / ab aīabus
 nostris. vt p̄dixi tibi pro modo puulitatis in-
 fantie animarū nostrarū atq̄ tenebrositate
 p̄sentis noctis / v̄tūq̄ capis et ad effectū spi-
 ritualis refectionis p̄cipis: q̄ in nuditate sua /
 tanq̄ imensitate glorie sue atq̄ suauitat̄ ab
 animabus nostris / hic capi nō posset. Intro-
 ducunt igit̄ eā signa illa et species ille visibiles
 panis et vini / cōuenientissima designatione:
 cum p̄ se ip̄am et inuisibilis et insensibilis sit ani-
 mabus nostris. **N**ihilomin⁹ tñ p̄sentia sua at

q̄ v̄tute opat̄ refectionē spūalē animarū no-
 strarū. et hoc p̄ ip̄am v̄itatem corpis et sangui-
 nis dñi n̄ri iesu chris̄ti. q̄bus et esse voluit et de-
 dit hanc v̄tutē: vicz̄ vt p̄ ip̄a relectio ista sp̄iri-
 tualis p̄ficere. Et quia de isto sacramēto taz̄
 venerādo tanq̄ ineffabili: tibi in libro de sa-
 cramētis (put decuit et possibile fuit mihi) la-
 te diffuseq̄ tibi satisfactum est: **L**ōsulo q̄ten⁹
 tractatū illū diligenter solerterq̄ inspicias:
 vt plenaz̄ fidē de illo habeas. nāq̄ illic ē fons
 indubitanter deuotissimarum orationum et
 obnixarum supplicationum.

Quedā p̄tinētia ad sup̄dicta. Ca. XXXIII

Vinam autem

et noscas et memoriter teneas mi-
 rabilia: que placuit deo ac saluato-
 ri nostro ostendere de isto sacramento. **Q**ui
 dam nāq̄ cōuersus ordinis Cisterciēsi in ab-
 bacia Abiensis: eiusdē ordinis quotiens sacra-
 tissimam eucharistiam accipiebat: tanto gau-
 dio in eius acceptione p̄fundebat / q̄ in aera
 rapiebat spatio duozū pedū a terra: ibiq̄ sta-
 bat spatio circiter dimidie hore / nō alio sulci-
 mento sustentatus q̄ gaudio audito. **Q**uid
 ergo mirū si rapiendi fumus obuiā iam chri-
 sto dñio in aera / reuelata facie eius gloriāz in-
 tendentes: q̄n̄ iste tam modico lumine p̄sen-
 tie dei ac saluatoris n̄ri irradiatus: v̄tūq̄ ra-
 piebat ab ip̄so in aera / et tenebat inibi ab eo
 dem. **F**uit et alius tempore meo eiusdem or-
 dinis monachus mihi notus et familiaris mi-
 hi dilectus: qui tāte suauitatis odore ex p̄xi-
 de in qua venerabilissima ac sacratissima eu-
 charistia reponebatur / et seruabatur sentie-
 bat: vt famen a deo vehementem de ip̄a p̄xi-
 de cōmedendi in eo excitauerat ardor hui⁹:
 q̄ ipsam p̄xidem eum comedere compulit.
Operabatur et idem venerabilissimum sa-
 cramentum in eodem monacho. **A**liud me-
 moria dignissimum miraculum. quātrocunq̄
 enim spatiosa esset ecclesia / et quicūq̄ habe-
 ret abdita receptacula: non poterat tamē ei
 abscondi benedictus saluator: in sacramento
 isto. q̄ cito nāq̄ intrabat ecclesiā sentiebat odo-
 ris illius flagrantiam. quo odore perfusus et
 attractus accurrebat illuc cum festinatione /
 vbi illum esse tam stupendo odorum iudicio
 p̄sentiebat. **S**iebat et aliud eidem: vt si
 quis eum intellige dominum creatorem et
 saluatorem transferre vellet / et ab ip̄so loco

vbi odor suauitatis eius illū esse indicauerat ad locum alium. hoc presertim monachū latere nō poterat statim enim dicebat. Hinc recedebat dñs meus ac trāsit: illuc iuit tanq̄s via ista trāsitu siue trāslatione ipsi aromatisans effecta eēt. q̄d & reuera fiebat. hāctū suauitatem odorū illi soli monacho sentire datum erat.

Quare deus laudauit impoꝛtunitatē orantis in euangelio luce La. XXXV

Quabitur autē

fortassis aliquis: quam ob causam ipsa veritas laudauit impoꝛtunitatē & impoꝛtunitatē orantis in euangelio: cum in oratiōe locū habere nō possit. Est enim dei tranquillitas in ultimate quietis pacatissima: & in ultimate imutabilitate ipturbatissima: q̄ ppter ad ipm nullo modo attingere pōt molestia vlla vel tediositas. Hec min⁹ facile nec iucundū est ei orare hac nocte incessantē q̄ orare hora vna vel vice si iterq̄ oraria multis q̄ ab vno. Nō enim laborabat vllō modo intendens ofōnibus nostris / vt fatiget eū. aut vllō tedio afficiat ofōnis q̄ntūcūq̄ instantia. Hec vna hora magis oportuna est ad orādūz ipsi q̄ alia. sicut accidit in regibus & alijs magnatibus / q̄ hoies tm̄ sunt. qui vel occupatiōibus vel tribulatiōib⁹ interdū exorabiles interdū vero difficiles ad exaudiendū rogan- tibus inueniunt. Propter hoc & quedā mulier sancta & inclusa nō audebat se dare in orationem. donec videret ei q̄ ordo Listerciē exiisset. ad laborē. qualiter inquebat attendere vel intenderet ofōni misere vni⁹ muliercule: tanta multitudo sanctorū magnorumq̄ viroꝝ ad ipm clamāte qualiter tot / et tāntis ipsi loquētib⁹ / intenderet voci mee. Credebat igit̄ mulier istū ordinē Listerciē vacare ab ofōne dum essent in labore: q̄ diu aut̄ in claustro vel monasterio essent: ofōnibus & colloctionibus occupari. Errauit igitur indubitanter / & modicū valde apprehendit adhuc virtutē omnipotentissimam creatoris. Dico igit̄ q̄ illis exemplis duobus p̄nomina- tis / de vidua videlicet & amico / voluit nos inducere misericordissimus saluator: ad amoris studiū & instantiā ofōnis. Et p̄ hoc scz̄ validissimum argumentū. Si enim instantia p̄cū vincit duriciā iudicis / vt viduā exaudiret. Et si improbitas amici h̄ potuit / vt media nocte dormientem vicinū excitaret / surgere faceret: &

ab eo quotquot panes habebat necessarios obtineret: q̄to facilius a magnificētissimo et misericordissimo deo obtineri i speranda sunt omnia bona data. omnia salutaria / omnia necessaria / pie obnixeq̄ petentibus. Iudice nāq̄ illo obfistebar duricia cordis eius / vidue p̄cibus. In amico somnolentia p̄pria / & pueroꝝ ipsius obfistere poterat: vt ipse sumpt⁹ siue expensas panum presertim si vel auarus erat / vel nō couisq̄ abundans panibus. Apud prelargum aut̄ & p̄diuitē deū & sup̄ omnē cogitatum nihil horum obfistit / vel aduersat̄ petentibus. solū hoc ad exauditiōē eozum requiritur: vt qua possunt instantia atq̄ deuotiōe p̄cent. Hec p̄tereunda est hic astronomozum confutatio atq̄ confusio: qui cū eligēdas horas ad eundōs p̄ncipes / & porrigēdas eis p̄ces vel petitiōnes / & docuerint & scripserint. Nō ausi tñ fuerūt v̄ docere vel scribere q̄ ali qua hora infauita vel infortunata esset ad p̄candū deū / vel ad quodcūq̄ seruitium impendendū eidem. Et cū de hoc cum quibsdā modernis astronomis sermonē cōferrem: h̄ ipsum contexerunt / vicz̄ q̄ omnis hora infauita & fortunata esset ad seruiendum deo altissimo / & ad exorandū & ad deprecandū illū. Et quia nec celi ne luminaria nec stelle de talibus intrōmittunt se. quod si adiecisset fmo- ni suo / quia dei seruitium est sup̄ virtutem celozum lunarium & stellarum / & verissime hoc dixissent: quod inde apparet euidenter q̄ dei seruitium / ipsos dei seruitozes / adeo exaltat & potentes efficit / vt eis celestia illa subdita sint & obediant. Quod euidenter ostensuz ē Josue. x. c. vbi p̄cipiente Josue seruo dei & dicente. Sol contra gabaon ne mouearis et luna contra vallem baylon. & consequenter sb̄ iungit. steteruntq̄ sol & luna &c. Hoc aut̄ ignorare non poterunt astronomi cum duplicata sit dies sole stante super terram spatio duozū dierum.

Quare in deo delectari & ei esse subditum adiuvat orationem. La. XXXVI

Hinc presertim hec

in alia duo adiuuamenta fortissima orationis subiungam: que spiritus sanctus in ps̄. docuit euidenter / dicēs per os David. Delectare in dño & dabit tibi petitiōnes cordis tui. Alterū vero quod sequit̄ ē subditus esto dño / & ora eum. Tibi sciendū ē

frangit

tibi / q̄ nullo leuiori siue faciliiori p̄cio obtineri
 p̄t exauditiō petitionum cordis nostri / a mi
 seratore deo / q̄ p̄ hoc quod dicit hic delectan
 do sc̄z in d̄no delectari n̄q̄z in d̄no iam nō fa
 cilimum est / sed etiā iucundissimū & magis p̄
 mium q̄ meritū / ne labor est villo modo / imo
 quies valde suauitatis / & retributiō sup̄abū
 dantissima molestiarū quas hic dilecti & ele
 cti dei p̄pter deum patiunt̄ / vt inā aut̄ & h̄ do
 cuisset sp̄s sanctus vel hic vel alibi delectari i
 d̄no / **Hoc aut̄ nō est possibile cuiq̄z / nisi q̄ pala
 tum cordis sanum & curatū habuerit a febre
 iniquitatis / que sanitas & puritas nō est v̄tu
 tis & elaborationis humane opus / sed omni
 potentis virtutis creatoris p̄ciosissimū donū
 & merces sanctorū / In patria em̄ sic dicit **Hoc
 tius in libro de trinitate** delectatio erit cibus
 compatio vero laus p̄petua conditoris / **Hoc**
 quod dicit mibi p̄ter eundū est / quia grandis
 sermo ad illud explicandum requirit̄ / **Hec ad**
 hoc mibi dicēdū occurrit / nisi q̄ egritudo ista
 sp̄nalis interior / qua eousq̄ palatum cordis
 in nobis corruptum vel infectum est / vt ipsuz
 fontem suauitatis / deum in nobis sape probi
 beat / desipere vel potius amarū sape cōpel
 lat / **C**ognoscenda & recognoscenda est etiā
 am sanitas contraria / q̄tū d̄ns adiuuare di
 gnabit̄ obnoxius exposcenda / **Sentebat em̄**
 dauid cū dicebat ad d̄m / miserere mei deus
 q̄m infirmus sum / ac si medico pijsimo satis
 esset infirmitatē pandere / eamq̄ corā ipso al
 legare / **I**dem dicendum ē et in alio adiuto
 rio / quo dicit subditus esto d̄no / **Hec em̄ n̄e**
 virtutis aut possibilitatis est frangere sup̄biā
 cordiū nostrorū / **Hec abicere iugum seruitu
 tis vitiorum / quo q̄dū p̄mimur / quod est di
 cere cui q̄dū subiecti sumus / deo subditi esse
 nō possumus / Nemo em̄ p̄t duobus domis
 seruire / sicut dicit ip̄a veritas **Matth. vj. De**
 p̄candus igit̄ est / modis quib̄ possum̄ / oīm
 miserator deus largissimus / vt ip̄e a seruiture
 vitiorū turpissima / vilissima / nequissima / nos
 liberet / & seruituti nobilissime sue nos totali
 ter subijciat / totaliterq̄ possideat / sicut sui su
 mus iure plenissimo & singularissimo / **Hec au
 tez duo adiutoria in potestate nostra sunt / vt
 ea vic̄z nobis p̄stent̄ / & illa habeamus / licet ex
 nobis illa elicere per nos ipsos nō possumus /
 p̄sto nanq̄z est nobis gratia dei / & nō solum of
 fertur / imo nobis repugnātib̄ pene ingerit̄ /
 peneq̄z violenter impingitur / & de hoc multa
 audiui in precedentibus******

De alijs septē adiutorijs ofois La. XXXVII

Vnt et alia se
 ptem adiutoria ofonis / q̄b̄ vox
 acuit & ip̄a quodāmodo conditur
Primū illorum est clamor / secundū eiulatus
 qui est vox puulorū ad patres et matres / vt
 possunt vociferantium / vel pro absentia eorū
 vel pro defectu alimentū / **Ita & faciendum ē no
 bis pro separatione dei a nobis / vel potius no
 stri ab ipso / Similiter & pro defectu vitalis ac
 sp̄nalis alimentū seu cuiuscūq̄ alterius q̄ su
 stentatio vite nostre spiritualis indigeat / a fa
 cie interdum cuiuscūq̄ rei terribilis / vel por
 ci vel canis / vel bestie alterius eiulare cōsue
 uerunt puuli / **Sic & nobis faciēdū est a facie
 peccati / tanq̄z a facie colubri / a facie leonis / &
 a facie rumphee bis acute / sicut legit̄ **Eccl. xj.**
 quasi bis acuta om̄is iniquitas / **Et d̄ctes ei
 dentes leonis interficiētēs animas hominū /**
Tertium est rugitus quasi a damno grauif
 simo / sicut legitur de Esau q̄ supplantat̄ a fra
 tre hereditatē patris amisit q̄re irruguit cla
 more magno / **Et ipse Dauid** rugiebam a ge
 mitu cordis mei / **Debes aut̄ sc̄re q̄ rugit̄ p̄
 pria vox turturis est & columbe / Quia p̄pter
 quia nullum damnū compabile est amissio
 ne vite / gratie / & hereditatis eterne / Nullus
 rugitus compabilis est rugitū / qui est vel eē
 debet penitentium / **Et hoc ostendit Job i se
 ipso dicens** quasi inundantis aque rugit̄ me
 us / **xxx. c. Hō** quia tempalem eousq̄ doleret
 an̄ / esse substantiam / sed de amissione spiritu
 alii ita rugiebat / **Quartū** vero istorū adiuto
 riorum planctus est / hic p̄prie p̄ morte vel p̄
 mortuis fieri solet / **Peccator** igitur q̄ se mor
 tuum in peccatis vider / habet mortuū quem
 plangat / semetip̄m videlicet / **Plangat** igitur
 inq̄z planctu nulli compabili / **Sibilomin̄ em̄
 & plangere debet christum d̄m / sibi mortuū /**
**Mortuū inq̄z a corde suo / in quo habitare p̄
 fidem & viuere debuit / Ipsaq̄z presentia sua /
 vitam anime sue viuificare / Instar igit̄ marie
 magdalene stare debet penitēs p̄ctōz ad mo
 numentū plorans / Monumentum autem si
 ue sepulchrum ip̄a fouea / siue profunditas vi
 tiorum & peccatorum est / **Ad hanc** debet sta
 re / eamq̄z attentissime oculis cordis intueri /
Ibiq̄z plangere semetip̄m mortuum / & chri
 stum d̄m vt p̄dixi tibi / **Hoc ē a corde suo mor
 tuū / sicut legit̄ de maria magdalena Job. xx.**********

Quintū est gemitus / hoc est resonantia ex
intimodolore / ppter quod dixit Gregori⁹ qz
veraciter orare / est amaros in compunctioe
gemit⁹ / nō verba cōposita resonare. **S**ex
tum ē suspiriū / et quasi fatigati animi / spira
tio debilis ad formationem vocis non suffici
ens / vnde suspiriū dictū est / quasi modica vel
diminuta spiratio. Et videt eē ex vehementi
desiderio aliqd obrinēdum / siue qd amissum
siue quid aliud / ppter quod vniuersaliter di
cit suspirare qz / vlt aspirare ad aliud. **S**ep
timū vō est singultus qui inuehemēter diuqz
dolentibus excitari solet. **C**oncutit vebemē
tia dolor / quousqz viscera / dolētiū / ac singul
tus in eis / ppter hoc generetur in ventre / nā
inuenit plerūqz in eis qd cū dolore magno pe
nitent / et est in ventre peccatorū vera designa
tio quedā penitudinis / de hac etiā qd idem be
ne dolet cogitauit / vel eo ipso tunc sonib⁹ duro
rū suppliciorū dignū se confitē. **F**uit autē iste
pcussiones pectorū / p eo qd cor humanū sede
re habet in pectore. **P**ublican⁹ ille euangeli
cus **Luce. xviij.** percuciebat pectus suū dicēs
Deus ppi⁹ esto mihi peccatori. Et de iā di
cis septē manifestū ē vnicuiqz / qd ad ofonē
adiuuant / et per ea deuotio ei⁹ occasionaliter
auge. **P**ercussiones vero pectorū / grām pe
nititudinis prouocant / similiter et augent. **I**n
primū em̄ vehementer qd cor talia cogitauit /
qd talibus consentit / talia dignū voluit sibi
esse duris ac duris pcussionibus. **I**nsinuat eti
am ipsum peccatorē iam rediisse ad cor suum
et ppter hoc inuenire se / et videre in illo qd di
gnū sit pcussionibus. **E**t hic quidē fūe fa
cio pris prime tractatus istius / in qua agitur
de ofone / put ipsa est quodāmodo oratio res
thorica / et partibus assimilantur eis.

Oratio sit quasi nuncius ad deum mis
sus. **Capitulum XXXVIII**

Quest hec igitur
Prosequamur alias similitudines /
et compationes ofonis. **D**ico igit
in primis / quia ipsa ofo que est ad deum / ve
lut quidā nuncius est / qui ad deū mittit / et ad
ipm intrat / sicut dicit brūs **Aug⁹** super verbo
isto ps. **I**ntret ofo in conspectu tuo. **D**ne / di
cit inqz his verbis. **A**hira inqz virtus ofonis /
que illuc intrat ad deū / quo caro puenire ne
quit. **Eccī. xxxv.** Satis ipam esse euidēt nū
cium fidelem / ac diligentem exprimit / vbi le

gitur. **O**fō humiliatis se / nubes penetrabit /
et donec ppinquet nō consolabit / et nō descen
dit donec pspexerit altissimus / vel obnubilā
tium cogitationū / vel nubes ipas sanctorum
penetrabit / ad modū nuncij ingerentis ac i
pingentis in mediū turbarum / et irrūpentis
eas vt appropinquet ei ad quē mittit. **E**t hoc
sonant illa verba / donec appropinquet nō cō
solabit. **I**nstar fidelis et strenui nuncij qd nec
requiē nec consolationē habet / donec puenit
ad illū ad quē mittit. **Q**uē admodū ille **Elia**
zar dispensator domus **Abrae** / qui comedere
noluit donec locutus eēt sermōes suos / sicut
legit **Gen. xxxij.** **E**t hoc est qd sequit in ser
mone pdicto. **N**ō descendet donec aspexerit
altissimus. **H**ic igit cōsideranda sunt nuncij
qui sint boni / omnia em̄ hmōi reqrunt in ofo
ne. **E**t primū illorū ponam / agilitatem ipsi
us nuncij. **N**emo em̄ sapiens in longinquam
regionē mittit nunciū / qui nō valeat ambula
re. **H**ic autē est vel qui iam infirmitate pmitur
vel facile lassatus deficit in via / quod euiden
ter apparet in illo qui difficultate magna / et co
natu magno et multo / vix tota vna septimana
ofonē dñicam dicere poterit / ita vt in vnaqz
die septimā ptem ipsius. **H**oc est vna de petiti
onibus septem / que in ea cōtinent cum ma
gna difficultate etiam diceret. **E**t hoc narra
uit mihi sacerdos cui⁹ prochianus erat / et qui
ab eo vix istud potuit extorquere vix qd saltē
septimam ptem ofonis dñice vna quaqz die
diceret / et sic totā ofonē dñicam in septimana
vna compleret. **C**ui similes multi sunt qui vix
incepta ofone statim ab ipa desistunt et defici
unt / ipm ofonis laborē impoꝛtabilem reputā
tes / et velut onus grauissimū / illud statī proij
ciantes. **Q**uibus quo ad ipsos p̄inet et q̄stū
in eis est / hoc est dicere ex pte ipsoꝝ / hoc solū
video remediū vt paulatim assuescāt / ad ora
tiones breuissimas / et deinde ad largiores / co
nantibus em̄ ad se / put pmittit eozū infirmi
tas / nunqz deerit auxiliator deus. **Q**uemad
modum et in illo de quo primo feci mentionē
factū est / qui paulatim intm̄ robur ad penitē
tiam agendā conualuit / vt ab ipso suo sacerdo
te peteret / qd ei penitentiā q̄stūcunqz grauem
et durā veller iniungeret. **N**on em̄ solū modo
leuis ad portandū facta erat ei pnia ois / sed
etiā desiderabilis et iucunda. **Q**d si qz q̄rat
vñ nobis ista infirmitas orandi / qui bñ p̄diez
integrā fabulantes nō fatigamur / in fmonib⁹
bus ociosis vel etiā noxijs / et etiā in fmonib⁹

gen em̄

B

in not p̄ data sup̄s em̄

f

Capitulum

orōnū qui vtiq; salutare est iucundissimi sunt tanto labore affligimur: tamq; facile fatigamur. Rūdeo in hoc q; sicut ascēsus corporalis admodū laboriosus ē nobis: et tam facile nos fatigat: ppter grauitatem corporū nostrorū sic etiā orō que ascensus spūalis est in deum ppter originalis corruptiōis grauitatē: nos tm fatigat / et deicit in defectum. Assuetudie tū et leuiter leuigat: hmoi grauitas presertim cum adiutorium gratie dei semp assit orantibus: et orare conātibus. **E**t est nunci^o hmoi qui in via spoliat a latronibus: interdū autez occidit. Latrones intelligo / improbas cogitationes / que se orōni ingerūt: et eam lachrymis pijs et sanctis desiderijs / etiā ipis cogitationibus et attentione spoliant. Ipamq; suauitatem yngenti: de qua in pcedentibus audiui / subripiunt vel etiam rapiunt violēter. **E**t hec sunt bona ipsius orōnis / quibus in celesti consistorio pcurare debet / et expedire negocium orantis. Heu quot nunciū sic spoliati intrant / celeste illud consistoriū: ppter qd et minus bene ibi recipiunt: et difficilius expediunt negocia iporū: a quib^o mittunt. Depauperatus em nunciū: a paupē missus videtur. **H**ec apparet etiā missus pro magnis vel arduis negocijs: negligit etiā negocium vel negocia sua: qui talem taliter mittit. **L**ui em sunt cordi negocia: que deferre debet iste nunci^o ad celestem curiam: solennē mittit nunciū ad illam: nō paupem / vel pannosum: et q nulli honori vel grē ibi habēdus videat. **H**ec autē est solennitas nunciū istius: apparatus scz / et ornatus: quem tibi pdixi vicz intentiōis et attentionis desideriorū et aliorū / p que in precedentibus audiui orōnem adiuuari. **A**n vero negocia ista p orationem gerenda et expedienda sunt: tam ardua tanq; magna sint: vt solennitatē nunciū merito requirant. **A**manifestum est ex his que petunt p eam / et ex ipso a quo petunt. **N**ulla nāq; negocia compabilia sunt negocijs veniarū / gratiarū / et gloriarum / et hec p orōnem pncipaliter intendunt. **N**egociū vero pacis reformande inter deum altissimū / et eos p quibus orat: qstuz sit quis ignorat? **Q**uid dicam de negotio salutis: de negotio in quo tantis accusatiōibus ad mortem orāris agit: qualem aut qsta oporteat ē nunciū / vel pcuratorē: p quem tantis accusatoribus / et sup tantis accusationibus: responderi oportet quis ignorat? **E**st em accusator in negotio isto ipe diabol^o et omnes angeli eius

qui non cessant nos accusare die ac nocte. sic legit Apocal: xij. **L**ui^o astucia nulla iuris peritorum prudentia compari potest. **E**t si quis dixerit: quia postq; causa orantis criminalis ē qm in ea in multis criminibus agit: cōtra ipsum: nō potest agi seu expediri p nunciū seu pcuratorē. **D**ico quia fm illam cōmunē ac regularem intelligentiā: verū est quod dixit: q; niam fm hoc pcurator / nec vox / nec verbum / nec responsio eius est contra que agit criminaliter. **O**ratio autē et vox / et verbū / et responsio est orantis: qua ppter psonaliter comperet i celesti ac diuinali consistorio: cui^o orō ibi ē / ac psonaliter / ac p semetipm se defendit: qui per orōnē in illo consistorio accusationib^o resistit. **V**oce nāq; ppria verbo et responsione sua p priam causam suā ibi defendit: et ibi est psonali psona: vicz in cōspectu dei altissimi: vbi et ipsi et coram ipso loquit. **S**i vero quererēs a me: vñ et vbi accipiet ista solennitas nunciū? vnde habebit nunciū iste solennis. **R**ūdeo tibi / quia pater ipse misericōdiarū: qui toti generi humano tam misericōditer / tāq; mirabiliter prouidit de aduocato et ppugnatoze / atq; interpellatoze sempiterno: vicz de charissimo et bndicto vnigenito suo deo: vicz ac dño nro iesu christo: prouidebit et tibi de nuncio isto: et nunciū solennitate: nisi ignauia et negligentia tua hoc impediuerit. **D**e ignorantia quippe vt impericia circa ea que orōnis sunt nō erit excusatio: postq; que pcesserunt in hoc tractatu vel audiueris vel inspexeris. **A**d iuuaberis q; nō parum ad impetrandū a patre misericōdiarū: nunciū istum solennē: si verbis potentibus et ad depcandū compositis quozū multa supra tibi in precedentibus aggregata et congesta sunt: vsus in conspectu eius fueris: ad petendū ab eo mun^o et grām orōnis hui^o / qm in eo et per ipm omnia salutaria tribuuntur qua ppter toto studio inuigilandū est: totisq; cordis conatibus exposcendū est: mun^o grāte deo orōnis. **I**pse em est qui et sol^o docet orare quos vult: et dat tam pciosum munus orōnis. **Q**ua ppter in ipso principio orōnis: qstū ipse pater misericōdiarū adiuuare dignabit: dicendum est ei. **D**ñe deus pater misericōdiarū q scis: et mihi magno munere gratie tue scire dedisti nō esse auctozē: nō esse effectozē: nō esse largitorem alicui^o boni: nisi te. **D**edisti etiam mihi scire donū orōnis tante virtutis / tāteq; gratiositatis esse apud te / vt in eo et cum eo omnia salutaria dona largiaris: omibus illis quibus

donū illud prestare: fuerit pietatis et dulcedi-
nis tue dignatio. **L**argire mihi donū istud in
eo placere in ea perfectione quibus tibi illud et
suscipere placeat: et omnia alia salutaria quae per
ipsum per me mihi donaueris: concedas: sic mihi
tribue: misericordiam tuam: ut audire me tibi
placeat: et in omnibus quae a misericordia tua peti-
ero exaudire. **S**cio enim te docente: quod nec alio
nec alio modo potest mihi: vel esse vel venire tam
placitū tibi: tanquam efficaciter apud misericordiam tuam
donū. **D**ebes etiam scire: quia fidelis ac per
omnia laudabilis nunciū esse non solum instare apud
iudicem: vel curie dominum: sed etiam sollicitare acces-
sores eiusdem: et assistentes omnes eidem domino
pro negotio seu negotiis: pro quibus ad curiam
illam missus est: maxime autem illos qui maioris
gracie/majorisque potestatis in curia illa esse co-
gnoueris. **S**uper autem omnem admirationem et
mittentibus et nunciis de quibus agit: et salubris
atque utiliter puerum est in curia illa celesti: ubi
quae maxime possunt necessitatibus miserorum sub-
uenire et omnino negotia ibi habentium: maxime
prompti atque parati sunt et nuncios istos intro-
ducere ad regem: et dominum curie illius: eosque posita
et in omnibus adiuuare. **T**ales habet omnis
orans aduocatos et mediatores: quos non ve-
nalitas: sed mera liberalitas: ad interceden-
dum inclinaret: utpote quos taliter charitas et
pietas possidet et qui orantibus occasiones in-
uenire desideret adiuuandi. **A**ccedit ad hec
et aliud dei collaudatio et admiratio dignissi-
simi: quia nullus est qui contradicat vel aduer-
setur negotiū propriū: vel aliene salutis agen-
tibus vel agere volentibus. **O**mnes enim idipsum et
solum volunt: quod sciunt velle regem ac dominum om-
nium seculorum: qui vult omnes homines saluos fieri
et ad cognitionem veritatis venire. **H**anc enim con-
cordiam facit sublimibus suis omnipotentissimus
ille dominus seculorum sicut legitur **J**ob. xxv. **A**ccedit
etiam et illud bonum: ad obtinendum fiduciam secu-
rissimam impetrandi: quod nullus est ibi qui non totum
ardeat charitate: totum non disfluat pietate. **A**ccedit
et aliud quod nullus est ibi cuius intercessio
vel deprecationem possibile sit ab altissimo re-
pelli. **E**t propter hoc in eadem mensura: neces-
se habent: precibus et supplicationibus nostris
semper annuere. **I**llud quoque non est hic pretereun-
dum: quia maiori confidentia: qui maiores ibi
sunt exorari possunt: et debent: non solum quia
humiliores: sed etiam quia charitate et pietate
semper in omnes propensiores atque profusiores.

Quoadmodum igitur in curijs magnatum: qui non
omnes sollicitant qui promoueri negotiū pos-
sunt et volunt: ac parati sunt: pro quo nunci-
us est ibi: merito ignarus et negligens aut infide-
lis reputandus est. **S**ic nunciū est de quo agi-
tur: si vel unum ex totis tantis adiutoribus in
curia illa dei altissimi: sollicitare pro negotiis
orantis obmiserit: de negligentia aut infideli-
tate merito arguendus erit. **D**ocet nos et
ipsa ecclesia celesti imo diuino magisterio eru-
dita et edocta sic orare: quod est dicere: talem
hominem nunciū ad celestem curiam mittere:
qui omnes deo altissimo astantes: et singulos
pro nobis sollicitet. **I**psa namque orationibus suis
plerumque letanias adiungit: que sunt singu-
lorum sanctorum inuocationes: similiter et
omnium: propter quod et multi ex eis sigillatim
inuocantur: multo vero in generali: quoniam
non est possibile ecclesie dei: nominare tot san-
ctorum milia sigillatim. **S**ollicitudo quoque
diligentia gerendi negotij in nuncio hoc po-
tissimum requiritur: quod ipsa arduositas: pe-
riculositasque negotij euidenter ostendit. **Q**uid
ergo dici potest de nuncio: qui circumquaque va-
gat atque discurrit varietate cogitationum huc
illucque distractus: ac ventilatus: ac de ipso ne-
gotio pro quo mittitur: nec curat nec etiā co-
gitat: sed nunc in hispania castra edificat: nunc
in britaniam rapitur: nunc in almaniam dissi-
lit et velut palca: variarum cogitationum flati-
bus dispergit. **H**ec quot et quanti sunt sic ora-
tes. **C**ave igitur tibi omnis qui orare intendis
a nuncio hominū cuius negligentie similis aut
compabilis vix aut nunquam in virtus litteralibus
inuenitur. **E**st et nunciū hominū qui et antequam
ad celeste consistorium proueniat: imo statim
cepto itinere: vel ad modicum progressus: in
via moritur. **H**ic est oratio cuius intentio in
ipso orandi tempore vel momento extingui-
tur: et irruens alia intentio vel affectio: ad ali-
ud agendum et intendendum cor rapit. **E**x-
empli gratia: accidit interdum: ut cum orare
quis ceperit: incidat cordi eius cogitatio de
pulchritudine mulieris: profundeturque in eo
quousque ipsum in consensum turpitudinis in-
clinat. **E**t eodem modo se habet de alijs con-
cupiscentijs. **B**ullum enim genus concupiscentie:
quod per cogitationes consurgit in cordibus
orantium profundari non possit. **O**bscran-
dus igitur est omnipotens et misericors deus
ut dirigat nunciū istum ante conspectum suum

Capitulum

custodiat sanum et incolumem in ipso itinere: et etiam coram se. Nunciū istum totis astutie sue conatibus interficere intendit diabolus. ut pro te quod negociū nostrae salutis implacabiliter sperodit atque persequitur. Nec solum in via ut predicti tibi: sed etiam in ipso dei aspectu. **C** Plerūque enim ipsa oratio que ante dei conspectum iam intravit: modo quo predictū est ibi extinguitur: de quo memini meipsum exclamasse multotiens ad dominum: ut saltem in conspectu eius atque presentia esset ofoni mee pax atque securitas: et ne pmitteret villo modo: um coram se illam occidi: presertim cum nunciij qui ad illū destinantur: protectio eius atque custodia gaudere debeant: non solum ante illum: sed etiam in itinere siue in via. Petebat hoc satis euidenter propheta cum diceret. **Dirigat ofo mea sicut incensum in conspectu tuo. Cum enim petebat eam dirigi ante conspectum dei: petebat etiam eam in via custodiri. Similiter cum ipsi dei conspectui eam oraret dirigi. Orabat etiam et cum hoc: eam ibi custodiri: ne intorqueretur vel distorqueret a rectitudine intentionis.** **Debes etiam scire cum his omnibus** quia inuenit nunciū huiusmodi excommunicatus interdum: et propter hoc in celeste consistorium nullatenus admittetur: sicut legitur **Pro uerb. xxvij. Qui declinat aures suas ne audiant legem: oratio eius erit execrabilis. Quia propter nec in celum sacratissimum admittetur: nec a sacratissimis ciuibus celestibus recipitur: quoniam potius ut execrabilis excludetur et repellatur cum indignatione et execratione: propter hoc autem non immerito a verbis eius aures dei auertunt. Alibi etiam scriptum est. **Maledicti qui declinant a mandatis tuis: quia propter maxime maledicti qui maxime declinant ab illis. Hi autem sunt: qui nec etiam propinquare volunt ut illa audiant. Maxime enim se longe faciunt a mandatis dei: qui nec illa audiunt nec faciunt. Qui vero illa saltem audiunt: nec faciunt: non tam longe a mandatis dei sunt. Cum ergo manifestum sit tibi: quia nunciū excommunicatus non impetret nisi super excommunicatione manifestū est et tibi: quoniam cum celeste illud consistorium: latere non possit talis excommunicatio talis nunciij: quia omnino iste nunciū ibi nec aliquid impetrabit nec audiet. Laue ergo tibi: ne deus eum pro excommunicato habens: verbis eius auditum communicare recuset: tunc enim est necesse: ut ipse****

te excommunicatum habeat: et propter hoc auditus sui vel audientie sue communicationem non immerito tibi denegat. utinam autem auertat quod formidanda sit: quod horrida excommunicatio ista: per quam nec verbum suum quibusdam communicat misericors deus: cum omni generi peccatorum verbum dei communicandum sit. **Exceptis illis dicitur quos canes et porcos vocat veritas. Matth. vij. utinam attendant et illi quibus tam studiose tanque abundantem communicatur verbum dei: quia largitate gratie dei hoc ipsis fiat. Non enim facit taliter omni nationi: presertim cum expresse legatur **Act. xvj. Quia prohibiti fuerunt apostoli a spiritibus sancto: verbum dei predicare in asia. Laudū est a fatuitate et stulticia nunciij istius. Sarcinū enim est atque stultus nunciū: qui petit quod non est petendum: sicut dicit beatus Augustinus de illo qui petit a deo: ut occidat inimicū suū. Stultissime enim petit cum velit se esse iudicem inimici sui. Deum autem suum tortorem. Iudicem enim se gerit inimici sui: dum ipsum reū mortis diiudicat: proculdubio deum vult habere tortorem illius. Hoc autem quod inconueniens sit: quis non videat: dum in tam vili officio deum sibi seruire vult: officio vici carnificis seu tortoris: autem in tam sublimi: tantique honoris officio: facto ipso collocat vici iudicis presidentis. **Est ibi et alia stulticia sicut ibidem dicit idem Augustinus: quia vult homo huiusmodi: frangi pontem misericordie diuine: ne habeat inimicus eius: per quod reuertī possit ad deum. Hoc enim per mortem agitur impatis et improuisis peccatoribus: ut redire non possint ad dei misericordiam et gratiam: quam cum possint inuenire: querere contempserunt. **Considera ergo arduitatem multitudinem: et magnitudinem negotiorum: que agenda habes in illa sublimi curia: et ne mittas verba tua per nunciū stultum. Expresse namque legitur **Pro uerb. xxvj. Claudus pedibus / et iniquitatem bibens: qui mittit verba per nunciū stultum. Manifestus est tibi: quia claudus pedibus nec ad bona currere: nec ambulare: nec a malis fugere: nec declinare potest. Et propter hoc necesse habet bibere iniquitatem: hoc est penam iniquitatis sue. Huiusmodi autem nunciū cum sapiens fuerit: et bona procurat atque impetret mittenti se: et auertit mala ab eodem. Indulgentiaz quoque et culparum et penarum / nihilominus**********

Obtinet. Inuenitur et alia stulticia in nuncijs
hominum: qui cum ire debeant ad illam rhomam
veri. s. nominis sublimem atq; dominantem: ce-
lestem scilicet curiam: vadunt alias: et ad ali-
os qm ad ipm regem et dnm seculorum: et pe-
tunt ab eis que ab illo solo obtineri possunt.
Propter quod dicitur Eccli. vij. Noli quere-
re ab homine ducatum: nec a principe cathe-
dram honoris: a deo enim ista solo obtinenda sunt.
Nemo namq; assumit sibi honorem: sed q; vo-
catur a deo tanq; aaron: sicut dicit Apostolus.
Recido ista ppter hoc q; a deo petenda sunt
alicui talia: viris enim bonis: et petenda et pecu-
randa sunt honorum et potestatum sublimia.
Clerici non ab ipsis sed ab alijs. Impuden-
tissima namq; presumptio esset vnicuiq; qste
cuiq; excellentie viro atq; presumptuosa tur-
pitude et intolerabilis dicere deo et petere: fac
me regem: fac me episcopum. **L**um officioru
hominum tanta sunt: tanq; periculosa onera: vt ne-
mo sapiens sit qui no ea ponit reformidet q; de-
sideret: viri namq; sanctissimi: non nisi tracti
siue coacti illa susceperunt: vnicuiq; ergo ec-
clesiarum est desiderandus ac tota deuotione
et instantia appetendus: et a deo petendus pa-
stor: bonus. **E**t quonia ab hoibus pleriq; pe-
tunt: et a solis hominibus: atq; per eos solos
obtinere sperantur: fit per iram dei maximaz
atq; semper iustissimam: vt deo permittente
et approbante: mali et apd ipm reprobiloca subli-
mitatu obtineant: ppter quod ipse dicit Ossee
ultimo. Dabo eis regem in ira mea: et auferam
in indignatione mea. **I**n pena igitur grauiss-
simam et in vindictam iustissimam: preesse pe-
mittuntur: qui prodesse nullo modo curant.
Et ppter hoc: per eundem prophetam dictu
est. Regnauerunt et non ex me. Principes ex-
titerunt: et non cognoui. **H**ominum ergo ope-
ra manuu sunt: et idola surda et muta atq; vani-
ssima: et reputantur et vocantur: sicut expresse
legitur Zach. ij. **R**eperitur et nuncijs hominibus
qui cum debeat volare in celum: currit ad ter-
ram. **E**t hec est oratio: que cum debeat petere
celestia: hoc est spiritualia bona et eterna: ter-
rena solummodo petit. **I**lluc enim tendit omnis
oratio: vbi est quod per eam petitur: et obti-
neri per eam intenditur: propter quod dixi
nuncium hominibus ad terram pergere: qui profi-
cisci debebat imo volare ad celum. **I**nuenit
et alia stulticia in nuncio hominibus: quia a deo igna-
rus est et inscius vt celestis curie vires proorsus
ignoret: et an habeat ibi contradictores et ad-

uersarios nec videat nec attendat: sed et ipas
voces aduersantium et contradicentium sibi
nec audiat nec intelligat. **H**ec quot et qsti sunt
qui nob orantibus: et veniam atq; gloria peten-
tibus aduersant quoru vnusquisq; clamat in
aures dei omnipotentis. **C**ontradico. **I**n his
primi atq; fortissimi contradictores atq; ad-
uersarij nostri: sunt ipsa nostra vitia et peccata
quoru clamor vsq; in sublime celorum extolli-
tur: sicut Gen. xvj. legitur: vbi ex persona dei
omnipotentis dicitur. **C**lamor sodomoru ascen-
dit ad me. **F**ortissimi isti contradictores: qm
primi et radicales sunt in aduersationibus et
contradictionibus istis: et eis cessantibus atq;
tacentibus: omnes alij tacerent siue cessarent
penitus ab aduersationibus/ contra nos.

Secundi contradictores et aduersarij sunt
omnes exercitus pulcherrimarum sublimiuq;
militiarum celestium. **S**imiliter et omnium san-
ctorum/ necno et animarum/ que occasione vi-
torum nostrorum et peccatorum in igne pur-
gatorij/ vel in inferno etiam detinentur/ toti-
q; curie celesti inimici sumus: q; diu vitijs et
peccatis vel etiam mundo amici sumus: sicut
legitur Jacobi. iij. **Q**uicuiq; voluerit esse ami-
cus seculi huius: inimicus constituitur dei.
A merito igitur tanti amici dei/ inimici nostri
sunt: q; diu inimici dei sumus. **A**micus enim ini-
mici dei: inimicus est dei: quibus vero occasi-
onem/ vel peccandi vel perditionis dedim?
et ppter hoc in purgatorij igne vel flammis ge-
hennalibus detinentur. **Q**uis dubitat quin
die ac nocte clamant contra nos et dicant/ vin-
dica dne sanguinem nostrum: sicut legit Apo-
cal. vij. **Q**ue etiam si voce tam naturali q; spi-
rituali tacerent: ibi tñ cruciatus eoru acerbi-
simi ipsa veritate clamant vt predicti. **L**uz enim
redemptio anime vnus proprie diuicie sunt:
sicut legitur Proverb. xij. **Q**ualiter putas
vel putare potes non clamare animas contra
clericos et sacerdotes qui redemptionem eor-
um comedunt et in luxurijs suis infigunt nec
pro liberatione earum a tormentis et cruciati-
bus in quibus sunt satagunt. **T**ertij aduer-
sarij nostri atq; contradictores contra nos in
curia illa sunt ipsi sancti/ quibus iniuriamur
vel iniuriati sumus: et hoc vel in personis eor-
um/ blasphemantes contra eos nepharijs
iuramentis: quibus nec ipsi gloriose dei geni-
trici a multis nec pacif in aliquo/ nec defertur
vel in ecclesijs ipsorum. **E**t hoc duobus mo-
dis: siue cum ipsi ministri dei qui in illis deser-

Secundus primus

Capitulum

niunt iniurijs quibuslibet / molestantur. Vel etiam ipsa loca deo dedicata et sanctis ipsis violantur. Vel ipsa bona temporalia ad sustentationem ministroꝝ / deo et sanctis illis oblata et consecrata vel diripiunt: vel ab ipsis modo quolibet minuuntur. **C** An est aliquis adeo insipiens: vt deum ac dei filium opinari possit blasphemias gloriose ac charissime genitricis negligere ita / vt eas vt dignum et iustum est non vindicet? Quis hominum iniurias et contumelias matris sue equanimiter toleret. et si possit non vlciscat: quod non omnium aliarum matrum iniurie ac contumelie tolerari quoquo modo possint. Istius tamen benedictie semperque venerande matris blasphemie: omni gladio et igne: omnibus studijs et viribus exterminande et vindicande sunt. **E** illi quicunque sit: qui ignorat dei matrem in eo amore et honore apud beatissimum filium suum esse: vt honorantes eam honoret. et inhonorantes digna animi aduersione puniat. Non presumat aliquis deum vel dei filium / se posse habere propitium et beniuolum: qui benedictam matrem suam offensam vel aduersariam habuerit. Sic nec de dei gratia vel propitiatione cuiusque eorum / qui eius filio in celo vel ministrant vel assistunt: aliquis presumere debeat vel sperare. **Q**uarti aduersarij et contradictores nostri in curia illa celesti: demones ipsi sunt: sicut legitur **A**postolus **cap. xij.** Proiectus est accusator: fratrum nostrorum: qui accusabat nos die ac nocte. **Q**uintus et maximus atque fortissimus: deus ipse est qui semper accusat eos qui seipso negligunt accusare. et semper excusat illos qui seipso in conspectu ipsius: studiose et incessanter accusant. **B**oni igitur nuncij et fidelis / ac diligentis procuratoris est: aduersantes sibi et contradicentes in curia ista vel placare sibi et propitios efficere: vel eis silentium imponere vel illos congruis responsionibus atque defensionibus repellere: ne contra ipsum vllatenus audiantur. **E**t primis quidem et radicalibus aduersarijs et contradictoribus: silentium imponit: cum occidunt siue mortificantur. et hoc in sola dei curia nobis non solum permittit: imo etiam conceditur / atque remunerat: acceptatur in alijs curijs cum sub conducta et protectione iudicis litigantes sunt. Absit autem vt vitia et peccata sub dei protectione sint: cum per apostolum omnibus dicitur **ad I. cor. iij.** Hortificate membra vestra / que sunt super terram. **C** Amplius per huiusmodi nuncium / orationem ad hoc directe intendit: vt per ipsum ad-

uersarij et contradictores contra nos non solum audiant / vel admittant in isto spirituali iudicio: sed etiam vt inibi moriantur. **I**psa enim pia oratio: cum perfecta fuerit: mortificatrix est omnium vitiorum et peccatorum: sic orantis. mortificatio autem eorum est per modos et vias quas torrens audiuit. **I**psa namque discretio ipsorum mors est eorumdem: cum recedit ab eis anima humana / sequens eisdem subtrahit / necesse habent ruere vel cadere: cum sustentamentum aliud non habeant / quam miseram animam ipsam: que illa in semetipsa sustinet et supportat. **E**t non est opus vt enarrem tibi et enumerem hic modos destructionis / et mortificationis ipsarum. **S**i vis igitur vt clamores non audiant vel admittantur contra te: clama tu ex aduerso / et exalta in fortitudine vocem tuam contra ea: quanto enim fortius et altius contra ea clamaueris: tanto debilior erit clamor ipsorum: et minus exaudibilis / donec penitus obmutescat. **O**bmutescat autem prostratus / et sine omni voce erunt: cum toto corde clamaueris. **M**agnificandi igitur multiplicandi exaltandique tibi sunt clamores orationum / et confessionum: si vis aduersarijs istis et contradictoribus silentium imponere. **C**lamores enim ipsorum: validis clamoribus huiusmodi non solum retundunt / vt non audiant: sed omnino exterminant. **Q**uia propter manifestum est quantum valide quantumque audibiliter imo exaudibiliter apud deum clamant / contra illos: qui coram eo tacent a clamoribus orationum et confessionum. **V**alidissime namque sunt coram domino deo accusatores aduersariorum huiusmodi: contra illos qui non seipso ingiter / confessionibus in conspectu eius accusant. **N**ulle autem prostratus: in nulli vigoris et virtutis contra eos sunt qui se studiose in conspectu dei increpare et accusare non cessant. quod expressit nobis spiritus per os **Dauid** dicens **Dixi** confitebor aduersum me iniustitiam meam domino: et tu remisisti impietatem peccati mei. **A**tende anima mea et admirare et lauda ex totis intimis tuis: super abundantissimam pietatis dei dulcedinem: qui solo proposito huiusmodi accusationis / vicique que fit in confessione coram ipso: remisit statim impietatem peccati mei. **E**t propter hoc non solum modo silentium imposuit vitijs et peccatis contra ipsum **Dauid**: sed etiam remisit ea: deleuit / prostratusque exterminauit. **C** Quod si quis dixerit: non est mihi potestas aut virtus ad clamandum sic: vicique orationibus et confessionibus: cum adhuc corde mortuum sim. **E**t scriptum sit: quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno

añt quis confitebitur tibi? **A**hors autem et in
fernus: pculdubio status est peccatoris in p
fundo peccatorum suorum sepulti: et adhuc in
eo iacentis/ac putrescentis. Sicut euidenter
legit **Eccl. xviij.** ante mortē inquit confitere
mortem in q̄s hmoi quā pdixi. ppter quod et
cōuenienter sequit̄. a mortuo em̄ quasi nihil
erit confessio. **O**mino enim insensibilis corde
peccator efficit̄ p mortem istam. **E**t ppter hoc
nec videt nec sentit illa / in quibus tot⁹ sepul
tus est. **Q**uid igit̄ factu eius opus est? quod
est illi consilium salutare: hoc est indubitāter
vt procuret qui clamēt pro eo. **E**t horum cla
matorū duo sunt genera. **P**rimū est opa ip
sa misericordie. sicut expresse legitur **Abacuc**
1. quia lapis de pariete clamabat / et lignū qd
est inter iuncturas edificiorum / respondebat
quod et in bono et in malo intelligi potest. **P**i
orum em̄ edificiorū et ligna et lapides clamāt /
in aures dei omnipotentis: pro edificatoribus
quē admodū de rapinis et male acquisitis: edi
ficationes fiunt contra edificatores suos / ad
dñm. sicut dicit **Jacob⁹** in. iij. c. eplē sue. **Au**
rum vestrum et argentū eruginavit / et erugo
eorum vobis erit in testimoniu. **Q**uā aut̄ vox
bonorum operū / et etiam malorū: et magna et
valida sit. expresse legitur **Sapient. iij.** **E**t in
quis om̄es qui nascuntur testes sunt nequi
tie eorum interrogacione sua. **E**t alibi. **I**psē
interrogabit opa nostra. **D**e hoc etiā alias au
diuisti in precedentibus. **B**ona igit̄ opa no
stra et inter ea opa pietatis / nō solum clamāt
pro oratoribus suis coram dño et ad ipsum. **S**
etiam pugnant sup scutum ad protegendum
ip̄os. **E**lemosyna nanq̄ exorat ab omni ma
lo: et super scutum potentis / ac super lanceas
aduersus inimicum tuum pugnabit. **S**icut
legitur **Eccl. xxij.** **A**lij clamatores efficacissi
mi atq̄ validissimi intercessores sancti siue q̄
hic militant: siue qui iam cum christo domino
regnant. **E**t hi inter eos validiores in conspe
ctu dei altissimi gratiosiores sunt. **P**ropter h̄
igitur et commutatione bonorum temporalium
virozum sanctorum qui adhuc in mundo
isto sunt: preces procurande tibi sunt. et etiā
precibus et obsecrationibus emendicande.
Quanto fortius igitur eorum qui cum christo
domino regnant et gloriātur. **C**um times
ne tot et tantis clamantibus pro te: clamo
res vitiorum et peccatorum tuorum audiat
prelargus miserator deus? **A**bsit. cum nihil
odiat miserator deus prelargus / nisi vitia et

peccata. **A**bsit / vt ea audiat contra te: et tam
caros tāq̄ gratos intercessores tuos repel
lat. **S**ancti quoq̄ qui contra nos clamant:
ppter iniurias et cōtumelias. placādi sūt em̄
datiōe cōtumeliaz et iniuriarū / q̄s eis irroga
uim⁹. **E**t nihilomin⁹ p̄cibus supplicatiōibus
qualib⁹ et q̄tis possum⁹. **H**oc aut̄ docemur in
exemplo beati **Benēsij.** qui priusq̄ orare pre
sumeret. p archidiacono / quē in vita ista dile
xerat: placauit in clita d̄ginē et martyre agne
tam: et quendā alium sanctū: quibus ablatio
ne possessionū quarūdam / iniuriatus fuit ar
chidiaconus ille in ecclesijs eorū. **D**e aīa
bus vero que tam in inferno q̄ in purgato
rio contra nos clamant: quid aliud nobis fa
ciendū est: nisi vt et per nosmetip̄os q̄tū nob
datur: pro liberatione ipsarū satagamus. **E**t
etiam per alios ad hoc ipsum laborem⁹: em̄
dicantes eis aliorū suffragia: qui nostra illis
subtraximus. nec intelligas in hoc sermone
meo / q̄ pro liberatione animarū que in infer
no detineri sciunt: preces faciente sint. **S**ed
hoc ignoratur: non est pigritandū qn̄ pro eis
et cōiter p̄ fidelib⁹ defunct⁹ oib⁹ / suffragia fiāt
Scit em̄ de⁹ ōps q̄b⁹ p̄desse vel possint vel de
beant. nec patietur aliquē eorū defraudari a
fructu / qui ei cōpetere potest ex huiusmodi
suffragijs. **L**auc aut̄ tibi tota diligentia. ne
beatam et intemeratā dei genitricem aduer
sariam habeas vllō modo: cuz impossibile sit
te placatum aut propitiū habere benedictū
filium eius: ipsa tibi offensa vel aduersante.
Ipsa quoq̄ tibi propicia vel fauente: impossi
bile similiter sit / vllum ex omnibus militibus
celestibus / vel quēq̄ ex tota illa ecclesia san
ctorū nō eē p̄pitiū et fauētē. **I**psa etiā apien
te / os sacratissimū / os gratiarū / os b̄ndictū
suum / ad loquēdū misericordissimo filio suo
pro te: omnis iniquitas tua / et aduersariorum
suorum opilabit os suum. **O**mnēs em̄ obmu
tescent. totaq̄ illa celestis curia: incipiente
ea loqui pro te: loquetur benignissimo mise
ratori filio eius. **Q**ualiter autē placandus
sit ipse iudex vniuersorū / et dominus noster
iesus christus: iam audiuisti in precedentib⁹. **A**c
Et vnus modus eum placandi est: vt tuiple
placatus sis proximis tuis. **M**emor igit̄ esto
eius. quod legitur **Eccl. xvij.** **H**omo homini
seruat iram: et a deo querit medelaz. **D**e hoc
et in eis q̄ p̄cesserunt. **E**t in tractatu de opib⁹
et mirabilibus virtutū. **E**t in caplo de misericōdia
multū audiuisti. **M**arth. xvj. exp̄sse legit̄ ex

Capitulum

verbis dñi. serue neq̄ om̄e debitum dimisi-
bi / quoniã rogasti me. Ex quo expresse colli-
gitur q̄tū possunt valent apud misericordi-
am dei preces etiaꝫ peccatorum. cum ex toto
corde ad ipsum clamauerint. Numerat̄ eti-
am ⁊ nō inmerito inter stulticias ⁊ fatuitates
nunciū istū: q̄ ipsis negocijs licet arduissima
sint: nec curat nec cogitat / nisi hoc soluz q̄ pe-
titionem nudam porrigit ⁊ offert deo om̄is
ignozans. quid illa contineat / ⁊ quid per eaz
petat. Et hec manifesta sunt in om̄ibus oran-
tibus / qui labijs suis strepunt / ⁊ tumultuant̄
in ecclesijs sola inania / proꝫ ab eis que de-
siderare ⁊ per oronem petere deberent con-
traria cogitantes: ⁊ de his que verba oratio-
num signant nihil om̄ino intelligentes / q̄uis
aut̄ ista magne stulticie ⁊ itolerabiles sint: nō
sunt tamē orationes hm̄oi contemnende vel
abijciende. Iste em̄ sunt / que admodum laici
litterarum. signari / porrigentes ⁊ offerentes
summo pontifici petitiones suas in scriptis.
cum om̄ino ignorent quid in illis contineat̄:
⁊ quid in ipsis vel per ipsas petatur. Sūmus
vero pontifex / nō ad ignozantiam ipsoꝝum /
sed ad petitionem respicit ⁊ attendit. Nec pa-
rum vel leue est q̄ per ignozantiam istam in-
terdum / ⁊ oroni deperit ⁊ oranti. **C**Om̄i em̄
modo ⁊ studiosius ⁊ obnixius q̄ illud qd̄ etiã
non cogitatur. inuenitur: ⁊ cum eis que audi-
uisti in nuncio isto / quam orationem dixi / di-
plex est pueritas. Prima est. quia sibi met
contradicit. Est em̄ rectitudo orationum cō-
uenientissima: vt orans eum / om̄is / manum
porrigat ad capiendum quod porrigit: ad queꝫ
dirigat sermonem petitionis. Et ita faciunt
om̄es mendicantes ⁊ elemosynaria benefi-
cia petentes. Manu em̄ ⁊ voce in eum inten-
dunt / a quo benefici sibi petunt. Tibi autē
notissimum est: quia manus in eam parteꝫ ex-
tenditur / in quã tendit ⁊ opatio. Qua ppter
qui tantundem agit nisi opa diaboli: ad eum
habet extantam proculdubio manum suam.
Ab eo igitur petit impleri manum suam: cui
illam porrigit. Qua ppter contrarius est sibi
ip̄s. Deuote ⁊ a deo petit beneficium: manuz
vero ad diaboluꝫ tendit qua pueritate qd̄
intolerabilius estimari potest. **S**ecunda p-
ueritas est qualis in ludo fieri consueta est.
ludo inq̄ qui vulgariter vocatur ludus asini.
vbi ad ipsum emptorem dorso verso sermo di-
rigitur: ⁊ de precio asini cum eo tractatur. Di-
co igitur quia ad eam partem / ⁊ ad eas res /

facies mētis obuersa est: ⁊ ad eas respicit q̄s
cogitat / vel de quibus. Ipsa em̄ cogitatio si-
ue cogitatus: mētis intuitus est siue aspectus.
qua ppter q̄ ip̄so momento orationis ad alia
mente intuetur / vel aspicit: quasi dorso verso
ad deum: loquitur ip̄s. quere vt ita dicat as-
inum. Oratio igitur hm̄oi ⁊ ridiculosa est / ⁊ ip-
si deo contumeliosa. Quis em̄ fortasse iocose
aut illusorie cuiq̄ homini sic loquitur: vt dor-
sum ad ipsum habeat / ⁊ faciē ad alia. Iste igitur
perueritates in oratione sunt contrariã-
tes. seu contradictio eius ad semetipsum. et
ridiculositas illusoria contra deum. que am-
be / in om̄i nuncio ⁊ procuratore / q̄tū dedece-
at: q̄tūq̄ ipsum impediatur: nemo intelligens
ignozat. Defectus quoq̄ vocis ⁊ loquele / **A**f-
q̄tum noceat negocijs que per nuncium ge-
renda sunt: manifestum est tibi. ⁊ iam audiui-
sti in precedentibus: quia vox orationis desi-
derium est. Et quia muta est oratio: que voce
caret hm̄oi. Debilitas vero in desiderio / si-
ue cupiditas: rauedo est in voce orationis.
Quarta ergo stulticia / est nuncium mutū
aut raucū ⁊ sine voce audibile existentē / ad
eam sublimē curiam mittere. presertim p tot
⁊ tantis / tanq̄ arduis negotijs: vt sunt nego-
tia animarum. Et quoniã iam edoctus es / p
dei gratiam / de oratione. quia ipsa est precio-
sissimum desiderabilissimum atq̄ magnificū
dei donum: presertim cum depurata est: ⁊ im-
munis ab imperfectionibus / ⁊ alijs impedi-
mentis que audiuiisti. perfecta vero dispositi-
onibus q̄s per me in hoc tractatu audis: **N**ō
relinquitur tibi ignorare: q̄ a deo studiosissi-
me deuotissimeq̄ ac obnixē petenda est. cum
ipse solus auctor ⁊ doctor ipsius est / atq̄ inspi-
rator est.

De cantico peccatricis aie. La. XXXIX

Quest hec profe-
p quar tertiam perfectionem orati-
onis. per quã est cantio / canticū
⁊ cantilena. Manifestū ē em̄. q̄ psalmi ⁊ can-
tica s̄m plurimuz sui / orones sunt. Preterea
Esa. xxij. exp̄sse d̄r: ad aiam peccatricē / sume
citharã circui ciuitatē meretrici obliuioni tra-
dita. bñ cane / frequēta canticū vt memoria tui
sit. Eo nãq̄ ip̄o q̄ vocat eã meretricē: ip̄am eē
peccatricē clamat apte. Que at̄ ē cithara quã
sumē iubet: nisi cor hūilitate excauatū ac p̄fū-
datū: ⁊ bonaz cogitatonū ⁊ affectonū cordis

superius intēsum: ac preparatū ad resonādiū
concentū quem audite. Et dixi cogitationū
seu affectionum: non audens dicere virtutū:
cum illas anima peccatrix non habeat: nec li-
bera potestate ipsius sit: vt illis tendat et pre-
paret os suum tanq̄ cibaram. humilitatem
vero intellexit. De qua dicit Bernardus. q̄a
est humilitas quā veritas parit. Et etia hu-
militas quā charitas parit. Facile est autem
vnicuiq̄ peccatori deprimere cor suum: ac p-
fundari sub mole vitiorum et peccatorum suo-
rum: et euacuare ipsuz atq̄ exinanire a bonis
virtutum: et bonis meritis: quod non est ali-
ud q̄ cognoscere vel recognoscere vacuita-
tem suam et paupertatē: atq̄ sentire vacuum
a bonis: quibus deberet esse plenissimum.

Proinde cogitationes bonas quibus se ac-
culat peccator: ministrat ei conscientiam: si-
desq̄ etiam mortua sacrate doctrine: cui no-
stris temporibus tanta copia est. Affectiones
quoq̄ bonas: quales sunt timor: pudor: ira:
et dolor: de quibus in precedentibus: decem
numerate sunt ipsa vitia et peccata: ea intue-
ri volentibus copiose ministrant. Et hoc de-
clarabo tibi: licet per occasionem hoc faciam.
Sunt namq̄ huiusmodi cogitationes et affec-
tiones de benedictionibus dulcedinis: quib-
us deus preuenit illos: quos ad gratiam pe-
nitentis illustrat et preparat. **S**i queratur
cuiusmodi cantionem vel canticum: cantare
iubetur meritorū ista. Respondetur q̄ cantio
ista vt plurimum habet lamentationem: et ve-
parum aut et vel modicū carminum. Decem
enī ille affectiones: quas prenumeraui tibi:
lamentatorie tantū sunt: et malorum que pec-
catores in seipsis spiritualiter patiuntur: ex-
pressorie. Et quoniam peccator: vere spiritua-
liter mortuus est: et malis suis obsessus et op-
pressus: que vox decet eū nisi lamentaria: et
malorū suorū expressoria: magnum autē ini-
tium vite est peccatori lamentari: et lugere se
ipsum. Et magna speratio atq̄ appropinqua-
tio ad resurrectionem et vitā: imo vite nouita-
tem que est vita gratie: qua: s: deo grate siue
gratiose viuitur. Et debes scire: quia quēad-
modum in citharis et alijs instrumentis: ma-
gnitudo concavitatis atq̄ profunditatis: re-
sonantiā adauget atq̄ dulcorat. Sic in citha-
ra cordis: humilitas quā predixi: q̄to enī siue
cogitationibus siue affectibus magis se humi-
liat: et deprimat peccator: coram domino: tanto

ipsi gratius et acceptius resonat in oratiōe co-
ram ipso. Quēadmodū dicit beatus Hiero-
nimus. Nihil adeo deo displicet in peccatore: vt cer-
uix erecta post peccatum: ita nihil ei gratius
in eodem: q̄ curuatio vel humiliatio eius: de-
sub mole peccatorū: sicut legitur Baruth. 1.
Anima que testis est magnitudine mali et in-
cedit curua et in infimis et oculi deficientes: et
anima esuriens: dat tibi dñs gloriā et iusticiā.
Quē enī pro peccatis suis semetipm humili-
at: sub potenti manu dei: tñ sup seipm siue in
seipso deū exaltat. Quē enī semetipsum in
eis et pro eis despicit atq̄ viuificat: tantū in se-
metipso deū honorat. Similiter et quātum se
metipsum confundit in peccatis suis: et pro il-
lis: tantū deū glorificat: tantūq̄ gloriā dat
deo in semetipso. Dat ei et iusticiā: cum se iniu-
ste contra ipsum egisse fatetur: et recognoscit.
Dat ei et iusticiā: cū vitia sua et peccata sibi
soli attribuit: non facto: nec constellationi:
nec ipsi deo contra eos qui naturā malā eum
creasse blasphemant. Et quosdam planetas
malos creatos fuisse: infaustosq̄ et infortuna-
tos: et ad nocendum naturaliter: id est: ipsa na-
tura sua potentes et prodesse nō valentes de-
lirant. Quēadmodū de Saturno et Marte
astronomi fatidici: mentiri sunt et scripserūt.
Dat deo iusticiā qui se iustificatione et vltiōe
diuina: dignū esse confitetur: ipsumq̄ deū iu-
ste acturū secū predicat: si vitia sua et peccata
placeat vindicare. Curua incedit et in infimis
anima: que nec etiā audet oculos leuare ad
celū pre confusione: quia celo sp̄eto eiusq̄ se-
licitate: infernum et eius tormenta eis pretu-
lerit. In hac enī resonantiā. Prima chorda de-
bet resonare: fides. Et primum quattuor: so-
nos siue voces de imēitate incogitabilis lar-
gitatis et beneficentie dei: vbi primus sonus ē
recogitatio beneficiorū: seu donorum nature.
Secundus recogitatio veniarum: quibus re-
misse sunt nobis tam culpe q̄ pene. Tertius
recogitatio gratiarum: per quas ad decorez
diuine similitudinis reformati sumus. Quar-
tus: recogitatio gloriarum: seu hereditatis
eternae: in qua ius hereditarium nobis in ba-
ptismo collatum est. Puta sine voce atq̄ so-
no est: vel debilis et pene rupta chorda fidei:
que sonos istos incessanter non resonat: et
idubitanter in eis et apud illos sic resonat chor-
da fidei: quibus data est scientia salutis. Pos-
sibile ē tñ tibi et aliter distinguere et assignare so-

Capitulum

nos fidei. vt primū ponat recogitatio singula-
ris illius ac stupendi beneficii / vicz incarnati-
onis ac passionis charissimi ac benedicti vni-
geniti filij dei. **D**einde beneficiorum / que
per sacramenta nobis incessanter vel collata
sunt vel tribuuntur. In quibus sup omnem
admirationem / ē sacratissime eucharistie sa-
cramētum. **T**ertius recogitatio beneficii
doctrinarum et reuelationum / quibus erudi-
ti et docti sumus de secretis sapiētiālibus / de
quibus non fecit deus taliter omninationi.
Quartus sonus est recogitatio diuitiarū
patientie et longanimitatis dei: per quas tam
magnatos et malos / in tot et in tam malis / tā-
diu tam benigne / tam misericorditer / tā dul-
citer sustinet / et expectat: mirisq; et ineffabili-
bus sibi soli notissimis vijs et modis: ad miseri-
cordiam suam et gratiam reuocare et reduce-
re / q̄ntū in ipso est non cessat. Interdum autē
obstinatissimos et durissimos / et obduratissi-
mos / et omnino rebelles: conuertit ad se id est
iustificat. **Q**uid putas corāz deo cogitat: qui
ista negligit cogitare? **L**icet igitur chordam
vnam istius cithare fidem dixerim: non incō-
ueniēter tamē psalterium decachordum dici
potest. **D**ecem vero ille affectiōes que tibi su-
perius nominate et numerate sunt: psalteriū
decachordum rectissime nominatur. in quo
tanto iucundius deo psallitur: quāto maiori
angustia cordis / decem illi soni resonāt in eo-
dem. **E**t ne mireris si fracta cithara / et nerui
debiles et non bene tensi: debitum et perfectū
concentum non reddunt vel resonant. **C**or
confractum cithara fracta est. **C**onfractum
inq; fractione de qua legitur **Ecc̄i. xxi.** **C**or fa-
tui quasi vas confractum / et omnem sapienti-
am non tenebit. **N**erui debiles et pene rupti /
gratie preparatorie et benedictiones dulcedi-
nis: quidem quibus preuenit et preparat nos
dominus: preparat inq; ad gratiam peniten-
tialis iustificationis. **E**t sunt reuera initialia
quedam adiutoria ad illam. **H**i quattuor de-
cim soni / cum de cithara cordis sonuerunt: li-
cet debiles / licet exigui: auribus tamen mise-
ricordie dei / iucundum sonant: et ad ipsū im-
petrant: vt memoria sit meretricis obliuioni
tradite. **L**ū vero perfecta fuerit cithara cor-
dis: et neruis omnibus debitis conuenienter
preparatis et ordinatis: erit cor humanū psal-
terium iucundum / simul cū cithara / resonās
ab inferiori: hoc est pro liberatione a malis / et

etiam pro condemnatione impiorum / gratia-
rum actiones / benedictiones / collaudatio-
nes / et glorificationes. **A** parte vero superio-
ri: pro omni largitione beneficiorum. **H**ec ea-
dem vel resonans a pre inferiori / dei iudiciū
iustissimum ac per omnia laudandum. **A** par-
te vero superiori misericordiam. **M**isericor-
dia namq; dei super omnia opera eius est: sicut
legitur in ps̄. **E**t misericordia super exaltat i
iudicio: sicut legitur **Jacobi. i.** propter hoc ergo
dictum est in ps̄. misericordiam et iusticiā can-
tabo tibi domine. **I**n penitentibus et etiā ad
penitentialem gratiam conantibus / conue-
nientissime sunt: omnibusq; pijs viribus au-
ditu iucunde. **S**eptem resonantie exteriores
quas preaudiuisti: scz gemitus / suspiria / eiu-
latus / et planctus / clamor qualis est vlulatus
deinde singultus / atq; rugitus / an putas / su-
per omnem cogitationem et admirationem mi-
seratorum largissimum / deum continere pos-
se aures suas / aut auertere ab hmōi concen-
tibus? **A**n putes aliquem in omnibus illis exer-
citibus / pulcherrimarum sublimiumq; mili-
tiarum celestium: continere posse vocem ora-
tionis et deprecationis / qn̄ q̄ eā emittatur vt
prosit orantibus? **S**ciendum autem est tibi
quia quē admodum chorde seu nerui litera-
les / in cithara litterali / seu alio quocunq; mu-
sico instrumento: binatim ordinātur atq; ten-
duntur. et ppter hoc bini et bini resonant. **S**ic
et in cithara ista spirituali / virtutes omnes bi-
ne et bine inuicem connexe sunt: sibiq; inuicē
adiuuant / sicut legitur de alis animalium se
inuicē tangentibus **Ezech. i.** **E**xempli gra-
tia amor bonorum et odium malorum: spes et
timor: continentia et abstinentia: magnificen-
tia et humilitas: et ad hunc modū se habet de
alijs. **E**t attende concordiam ipsarum ad in-
uicem: quia vnaqueq; discordaret et male per-
ficeret ipsam sonaret / imo dissonaret nisi alte-
ra alteram moderaretur ac temperaret vsq;
adiuaret. **M**anifestum est enim tibi qualis ab-
stinentia continentiam adiuuet: rumpit eisi
neruus continentie aut vehementer debili-
tatur et deprimitur sonus eius: si abstinentia
illum non adiuuet et confortet. **N**otum est
vnicuiq; nostrum qualiter comestatio et ebri-
etas repugnent continentie / aut interdum
extinguunt. **V**enter enim mero est uans / vt
dicit **Hieronymus.** **F**acile spumat in libidine
Similiter et spes in presumptionem eleuaret

sonum suū: nisi eā timor repmeret et modera-
retur. Timor vero in desperationē rueret: ni-
si illū spes ab imo fulciret et sustentaret. sicut
militas in vilitatem abiectiois semetipsam
abijceret nisi illam magnificentia sustentaret.
Ipsa q̄ magnificētia: ne nimis i altū profiliat
et in supbiam se eluet: ab humilitate p̄mitur
et in rectitudine suozdinis retinet. sicut inue-
nies in amore et odio. Nō em̄ est possibile bo-
na laudabiliter p̄ omnia facere / custodire / nu-
trire / atq; defendere p̄ omnia amore bonozū
nisi contra mala pugnet assidue: nisi eis resi-
statur viriliter: qd̄ pp̄rie ac p̄ se odij est malo-
rum. Eodem modo nec mala impugnabunt
fortiter / nec resistet eis viriliter: si amor bono-
rum ad h̄ non adiuuerit. Si em̄ bona nō amē-
tur: p̄ que malis resistit / et mala repelluntur:
nō est possibile vt contra ea laudabiliter pu-
gnetur. **Q** si querat quis de ipsa fide: quam
v̄tutē habeat sociā et cōnexā: ac si quereret
de neruo fidei / quis ei neruus alius in ista cy-
thara associet? Eadem r̄ideo in hoc qd̄ discre-
dulas erroris et impietatis / est chorda: q̄ si
dei cōiungit in cithara ista vt ex hac tam hor-
rifica detestatione / nō solum declinant erro-
res hm̄i: sed etiam abijciunt. Et om̄is error
impietatis / tanq̄ venenū mortiferū abijcit p̄
v̄tutem istam atq; declinat et fugit et etiam ab-
horret. **S**i quis aut̄ obijcere voluerit: quia
contrariozū eadem est disciplina / et idem sen-
sus. R̄ideo in hoc / quia alius motus est p̄se-
cutio erroris et impietatis / et odiū. alius inse-
cutio salutarium credulitatū / et amor ipsarū.
Et possibile est vt aliquis peritus sit in p̄du-
randis et educendis egritudinibus: omnino
in scius sanitatis procurande vel inducende
sicut manifestū est in bellatoribus multis / q̄
vulnerare et occidere doctissimi sunt. Sana-
re aut̄ et a morte suscitare prozsus ignorant.
Sic quoq; possibile est vt aliquis de veneficis
acquirendozū: conficiendozū ac uendendozūq;
venenozū habeat peritiā / eozūq; porrigēdo-
rum astuciā: sanādi aut̄ a lesionibus earū nō
habeat licentiā. Causa aut̄ in hoc indubitan-
te esse potest / vt animo solo nocendi vel vni vel
pluribus studuerit / vt in talibus fit. Et aliud
de venenis scire nō curauerit: possibile nāq;
est vt solo odio alicui p̄sone vel aliquarū in-
ductus fuerit ad hoc: vt talia fieri veller. Cuz
aut̄ psalmi cantiones vel cantica sint. Dani-
festū est qd̄ qui psallunt / vel psallentes audi-
unt saltare debent: quē admodū lasciuio hoīes

et mulieres / ad auditum cantilenarū turpiuz
saltant / id est gestulationibus corporū suozū
rident modulationibus quas audiunt. sicut
dicit veritas **Matth. ij. Lecinim^o vobis et nō
saltastis. lamentauimus vobis / et nō plorastis.**
Saltationes igit̄ iste sunt motus sp̄uales: q̄-
bus moueri debemus / et ipsi psallentes et ps̄-
ab alijs audientes. Exempli gr̄a cum psalmi
distinctionē diuine iusticie et vltionis resonāt:
timore debet concuti cor et deozsum poni. Cū
aut̄ misericordiam: debet spe erigi sursum. Cū aut̄
honorē et gloriā dei resonant: gaudio dilatari
vt de beatitudine p̄missa dilectorū et electozū
ipsius: desiderio et amore illius cor accendit.
Et p̄ viam istā currit res in om̄ibus psalmis et
psalmodijs. vt quid em̄ in ipso p̄ncipio psalmi
nominat̄ tibi beatitudo / cū dicit̄. **Beatus vir**
nisi vt desiderio et amore in illam saltet vel in-
sileas. Deinde p̄pter siml̄ causam denomi-
nat̄ tibi virilitas. vt a puerilitate animi dissili-
as: et virilitatem tanq̄ p̄fectionē tibi debitam
concupiscas. Sic p̄pter eandem causam sub-
sequēter dicit̄ tibi. **Qui nō abiit in consilio im-
piozum. miseria est quā beatitudo et virilitas**
a se procul expellunt. **Nominat̄ ergo tibi sub-**
negatione: vt ab ea declines et fugias animo
atq; proposito: qui beatitudine et virtute tan-
q̄ inseparabiliter annexum ipsis / diligas et tene-
as. **Nec dubites qn̄ cor p̄ omnia b̄i dispositum**
et a seruitute corruptionis plene et p̄fecte libe-
rum ad auditum psalmodie congruentibus
illis moribus moueat. Alioqn̄ qui vel psallūt
vel psallentes audiunt onos lyros sunt. id ē
asini ad lyram. qui cōcentui lyre vel cithare
nullo motu gestulationis respōdere nozūt.
Causa autem in hoc est quia ipsam suauitatē
concentus huius non sentiunt. **Heu q̄t onos**
lyros / et asinos insensibiles habet hodie san-
ctus **Dauid:** imo spiritus sanctus ad citharaz
suam et psalterium. qui nihil prozsus spiritua-
lis armonie ibi sentiunt. **Nihil de his que per**
psalmos spiritus sanctus omnibus loquitur /
intelligunt vel etiam cogitant. **Et quod ē ma-**
ioris absurditatis / ipsas voces psalmozum
ita ruditer: adeoq; inepte refecant et vocife-
rant: vt voces eozum a rudibus asinis differ-
re valde modicum videntur. **Quod ē de his**
qui milicie clericalis stipendia tam auide cu-
piunt: q̄s districte exigunt et quanta diligen-
tia nūmos ipos bladū et vinū q̄ rōne hm̄i mi-
licie sibi debere: ipudētissime aptissimeq; mē-
tunt: qd̄ nō solū voce psallere negligunt corā

Capitulum

diſo: ſed etiam pfallentes impediunt. ⁊ pro ſa-
cratiſſimis pſalmis fabulis in choro resonant
vtinā attendant/ quia fures ⁊ latrones/ ⁊ cō-
tra deum ⁊ contra aſas quibus pfallendo ſuf-
fragari debuerant ſe exhibent: dum ſine cau-
ſa ſtipendia pſcipiunt/ vel quod mai⁹ eſt rapi-
unt. **¶** Propter hanc cauſam vicz qz pſalmo-
dia theſaurus eſt/ continēs aurū ⁊ gēmas di-
uitiarum ſpiritaliū. Et apotheca ſpūſſancti
eſt continēs aromata omniū donozū virtū ⁊
gratiarū. Statutū eſt in eccleſia dei/ vt ſuper
omnes ſcripturas/ liber pſalmozū frequentē
Nulla eī ſcriptura de veteribus/ que mentē
humanā ita ditare ⁊ replere ſufficiat. Nulla ē
medendis animarū languozibus/ conſolan-
dis/ confortandis/ ⁊ delectandis animabus
humanis a deo potens aut efficax. Sūt ⁊ mul-
te ſpūales virtutes ⁊ pprie: que alibi ⁊ docen-
de ⁊ diſcende ſunt. Theſauri igit tam precio-
ſi/ tanqz nobiles/ a ſpūſancto p pſalmos et in
pſalmis oſtendunt. puocemur ad amorem ⁊
deſiderium ipſozū. Apotheca ſanctiſpūſ
coram nobis in eis apit ⁊ exponit: nō ſolum ad
medelas vt p̄dixi: ſed etiaz ad delicias/ quas
illi ſolum nozunt quibus datur eas ſentire.

¶ Quid intelligat p vitulos labioz. La. XL

¶ **Q**uod hec proſe
p quar de ofone ſm qd ipſa eſt vitu-
lus labiozum. Nihil eī aliud poſ-
ſe videt vitulus labiozū in vltimo. **¶** **O**ſec vbi
dicit. Reddemus vitulos labiozū noſtrozum
Cui cōcordat Ap̄l̄us in vltimo ad Heb. dicēs
Per ip̄m ergo offeramus hoſtiā laudis ſemp
deo. i. fructum labiozum conſitentū nomini
eius. Ab ſue nāqz vltra modū intelligentur
vituli labiozum/ vituli labijs promiſſi. Dico
igit quia in vitulo intimū eſt medulla/ omib⁹
alijs q̄ vituli ſunt guſtu ſuauior. Deinde car-
nes. tertio oſſa. quarto piguedo. q̄nto pellis.
Et ſimiliter in ofone intimū deoqz placitiſſi-
mum ipſa pietas/ orantis/ intentio ſiue volū-
tas p̄ncipalis obrinendi quod p orationē im-
petrari intendit. Et ppter hoc qui abſqz intē-
tione ofonē dicit vel recitat/ ipſam potiffima
ſua pte mutilat ⁊ detricat. Cogitare igit de-
bet apud ſemetip̄m atqz formare/ quid ei per
ofonem querendum vel petendum ſit. Ad h̄
eī orandus eſt deus/ vt veniam ⁊ gratiam/ ⁊
gloriam/ ⁊ cetera bona data ſua. put ipſe no-
uit expedire largiat orantibus. ⁊ his pro qui-

bus orat. **¶** Si quis nihil horū intendat p vo-
ciferationem ofonis: ſtrepit indubitanter et
tumultuat in eccleſia dei oīno a deo nihil pe-
tens. Quia ppter nec orans eſt homo hmōi:
cum omīs ofo petito ſit/ ſicut in p̄cedētib⁹
audiuiſti. Intende aut quia non eſt neceſſe/
vt omīs orans intendat certe ⁊ determinate
aliquid iſtozū que p̄dixi. Multi eī vniuer-
ſaliter vel generaliter / intendunt p ofones
bona data dei. nō cogitantes ſingulariter de
venia aut aliquo aliozū: q̄to autē ſeruentior
fuerit intentio hmōi tanto erit medullata ma-
gis ofo/ ⁊ oſſa eius medulla pinguior refer-
ta. **¶** Oſſa vero in ofone/ fortitudines ſunt q̄
bus ſuſtantari ⁊ defendi habet ofo. **¶** Difficili-
mum quippe eſt muſcas irruentiū cogitatio-
num/ ab ofone abigere: eāqz impedimentis
omīb⁹ depurare/ depuratāqz ſeruare. Ma-
niſeſtum aut eſt tibi contra omem difficulta-
tem/ fortitudinem eſſe neceſſariā. ſicut dicit
Ariſtoteles. quia virt⁹ ⁊ ars circa difficilima ſūt
¶ Neceſſaria eſt vt alia fortitudo/ contra te-
dium p̄lixitatis: a quo multi ex orantib⁹ vin-
cuntur: qui vix inceptam ofonem conſūma-
re ſufficiunt. Interdū aut ⁊ a cepta ſtati de-
ſiſtunt. **¶** Eſt ⁊ alia fortitudo neceſſaria/ con-
tra dilationem doni quod petit. **¶** Differt enim
deus interdum dare quod poſtulat ipſa dila-
tione cor preparantis ⁊ aptans ad recipiendū
ſicut dicit Aug⁹ ſup illud p̄s. **¶** Concupiuit aīa
mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni
tempore dicens ibi/ q̄ vt tu voles implere ſac-
cum vel ventrē/ aliquo bono vel p̄cioſo: diſtē-
dis klum atqz dilatas vt capatiozem ipſum ef-
ficias. Sic deus volens implere cor tuum/ di-
ſtendit illō atqz dilatat longo deſiderio: vt ca-
patius id/ eius quod petitur efficiat. **¶** Contra
moram igit ⁊ dilationē iſtam: neceſſaria ē for-
titudo quedam: que pprio nomine longani-
mitas appellat. **¶** Eſt ⁊ alia fortitudo neceſſa-
ria contra iram quādā ⁊ ipatiētiam: qua mul-
ti couſqz exagitant ⁊ deſiciunt: vt vix pſtra-
ti ad ofonē/ ab ea ſtati exurgāt: p eo q̄ gra-
tia ofonis ⁊ deuotionis eis nō ſtati tribuit:
dicentes quid facerem hic aridus ⁊ frigidus
corde duro ⁊ vacuo ab omī gratia deuotiōis.
Hi p̄culdubio ignorant ofonem ⁊ deuotionē
dona gratuita eſſe dei. ⁊ vt hoc ipſuz addiſcāt
nō ſtati eā cū volunt obrinent. Inſinuat
igit eis p hoc: vt ea petere diſcant ⁊ aſueſcāt
Interdum aut ⁊ q̄ſta difficultate obrineant.
Ipſa experientia edocent. quā eī p̄da q̄daz

gratia orationis et deuotionis interdum rapitur a deo et de medio irruentium cogitationum duricieque cordis in quadam violentia eripitur. sicut dicit Seneca. vix datum predam putato. Improbitate igitur et importunitate vult a se eripi gratiam orationis misericors deus et vt obrepente gratior et carior habeat. iuxta illud. Gratiores est fructus quam spes. productior edit

Est et alia fortitudo orationis et est quasi grauitas quedam contra leuitatem cordis. que tanta est in aliquibus stultis et indoctis vt non permittat eos ea vti nisi ad modicum et breue. cum illam adepti fuerint. tunc enim ab oratione surgunt cum in ea potissimum esset imorandum et potissimum insistendum eidem. Hoc autem est quia cum datur eis gratia orationis abundans deuotione pinguis et lachrymis irrigua. cum tantis bonis eis vtendum esset. imo cum tam bono sic impatientes sunt tanti boni. quod proculdubio est quedam felicitas. tunc namque datus est eis aduocatus gratiosissimus et eloquentissimus. de quo non immerito sperare possunt quod obtineant eis quicquid petunt. Ipsi autem tunc imponunt silentium et voce eius interrumpunt. et cum gratiosorem et magis propitiam habet audientiam. atque cum efficacius allegat causam ipsorum. os eius obstruunt. imo quod deterius est. ipsum mortificant et extinguunt. Qui enim tunc orare desinit cum ei bene est in oratione et deuotione et lachrymis. orationem indubitanter mortificat et extinguit. etiam eo tempore quo vtilius et efficacius eidem insistere. Ille vero qui sentiens in semetipso. paupertatem omnimodam et defectum deuotionis et lachrymarum. et propter hoc orare desinit. vel desistit. infanissimus pauper est. qui mendicare et panem ceteraque sibi necessaria querere differt. Diues enim indubitanter est qui gratia deuotionis et lachrymarum abundat.

Homo etiam homo est ea stulticia laborat. vt quia videt hauritorium suum vacuum. ad fontem vel fluuium probaurienda aqua ire contemnit paratus ire vt dicit et haurire cum hauritorium eius plenum viderit. aut senserit. Proculdubio stultus homo spiritus sancti esse fontem orationis atque deuotionis et omnium gratiarum nescit. ipsum esse flumen cuius impetus letificat ciuitatem dei. Ignorat insipientissimus cor suum esse hauritorium quod orando in fontem istum imergitur vel mittit. vt inde gratiarum muneribus impleatur. Non videt quod orando ad fontem istum vel fluuium accedit. vel venit. vel potius ad cor iste fons vel fluuius attrahit. sicut ipse spiritus sanctus per prophetam nos docuit dicentem. Os meum

aperit et attraxit spiritum. Et tertia stulticia huius qui frigiditate cordis sui sentit et ad caminum appropinquare non vult. Donec illud sentiat calefactum. Ignorans proculdubio spiritus sancti fornacem esse et caminum spiritualis ardoris. vitalis et viuifici caloris. Ignorat etiam quia orando ad fornacem istam et caminum propinquat. Et in appropinquatione ipsius vix. imo presentia corda primum tepescunt. deinde calescunt tertio vero flammescunt. Quis adeo stultus est qui dicat sustinebo frigus istud mortiferum. longius a fornace. nec appropinquabo ad illam donec plene fuero calefactus. Cum autem perfecte calefactum me videro. appropinquabo ad illam. Et est quarta stulticia hominis huius. Ipse enim est quemadmodum stultissimus qui videt se ventre vacuum et refectione admodum indigentem. mensamque refertissimam in conspectu suo positam et paratam. et dicere non erubescit non accedere ad mensam istam. donec ventre plenus fuero et opipare saturatus. Quid enim aliud est homo. cor habens gratia deuotionis vacuum. nisi homo ventre spirituali ab escis et portibus spiritualibus vacuo. Quis autem ignorat. nisi insipientissimus. in oratione ventre homini cibis et portibus repleti spiritualibus. ipsumque hominem sibi spiritualiter satiari. Quia propter manifestum est quia miserrimus erroneus est qui propter hoc ad mensam refectionis spiritualis. que est opulentia spiritus sancti. ad eam per orationem accedere negligit. quia se vacuum ab homini alimentis sentit. similis est stulto qui fame se perire sentiens. ad mensam opiparam vt in ea comedet et reficitur accedere contemnit. Est ergo negligentia hec et torpor. infirmitas homini que etiam viros religiosos interdum reuocat. et auertit. et in paupertate per nomen detinet. Irrupenda igitur est aliqua fortitudine ista infirmitas. Quia igitur iste fortitudines quas nominavi tibi orationi necessarie sunt vt eam sustentent et fulciant. eamque fortem et robustam efficiant. non immerito ossa orationis vituli nominantur. Hec sunt ossa medullam pie intentionis et orationis continentia. fortisque protectione custodientia. Carnes vero istius vituli. intellectus sunt et cogitationes. que verbis orationis signant. Pinguedo vero carniū homini deuotio est. nec obstitit quod dicit Gregorius. super verbum illud per holocaustum tuum pingue fiat. dicens. quia holocaustum pingue fit. cum bonum opus quod agit etiam lachrymis irrigat. Lachryme namque non deuotio ipsa sunt. sed ex deuotione profluunt et procedunt. Pellis autem vituli istius. ipse preterit et series

Capitulum

verborū ofonis est / quib⁹ alia que dicta sunt continent / ⁊ tanq̄ a pelle exteriori operiunt. Pili quoq; in vitulo isto / strepit⁹ est vocalis exterior. Tales reddere debem⁹ vitulos labiorū nrorū / pp̄ qđ dcm̄ ē. Reddem⁹ vitulos labiorū nrorū. **O**lee vlt. vt pdixi. Nō em̄ p̄ prie reddit nisi quod debet. Apparet igitur de omnibus que p̄cesserunt / de vitulo isto / qđ iniuriosi sumus deo / etiā in illis p̄ que iniurias irrogatas eidem em̄dare debem⁹. Quis em̄ nō videt / innumerabiles in ecclesia clericorū tam seculariū qđ etiā claustraliū / nec etiam pilos vitulorū istorū dño reddentes / nec ea vocali strepitu in ecclesijs resonant / sed tanq̄ in dormitorio medias matutinas / aut etiā intergras dormiunt / nunq̄ eas postmodū domio reddentes aut restituentes. Multi p̄ vocib⁹ ofonis / vocibus inutiliū fabulationū / aut etiam seculariū negociorū in eis strepunt et tumultuant: tractātes sibi inuicē sua secularia / ⁊ interdum negociationes / faciētes p̄culdubio domū ofonis / domū negociationis. Excraibilius aut̄ est / qđ p̄ laudibus ⁊ hymnis dei turpiloquijs / p̄phanant ⁊ polluit: ⁊ ipm̄ dei seruitiū / ⁊ chorū diuinis honoribus ⁊ laudibus consecratū. Sunt ⁊ alij qui vt pellē vituli istius deo reddant: totū in hoc studiū suū cōferunt: nec vnā syllabā vel vnū iota de tota integritate verborū ofonis negligi p̄mittentes. Et hoc vtiq; bonū est / nisi deū potiorib⁹ vituli istius defraudarēt / sed dū intellectus ⁊ signata verborū ofonis / vel nō habēt vel nō curent / ⁊ si in altera pelle vicē deo satisfacere videant: in reliquo tñ / i. in carnibus nō modicum sacrificiū laudis detrahunt ⁊ detruncāt. Multi delinquant circa adipē siue pinguedinem / osimode aridi ⁊ in deuoti orātes / cū offerre debeāt vitulū saginatū. Clerici quoq; de medulla istius vituli nō curant / ⁊ forsitan curare nō norunt. Multi nec pellem verborū nec pilos exterioris vociferationis offerre curant / vel dignant. Dicit aut̄ David ex p̄sona recte offerentiū. Holocausta medullata offeram tibi. Quis ex magnatib⁹ hm̄oi fraudes vel rapinas v̄ iniurias sibi fieri sustineret / v̄ delictet vt p̄ vitulis medullatis ⁊ pinguibus / ex medullati / excarnati / macilentissimi / ⁊ per oēm modū pinguedine carētes / exossati / decocti / ⁊ nec pilos etiā habētes offerrentur? An nō vides congregationes hm̄oi orantiū ⁊ tam apte vitulorū hm̄oi sacrificia deo s̄brahentiū: ne dicā spelūcas esse latronū: s̄ magis

acies vel cuncos raptorū? Quis ignorat / qđ si ne cā accipiūt stipendia oratorie militie: imo tanq̄ fures ⁊ raptores. Et p̄pter hoc ad restitutionem omnium sic perceptorum teneri?

Quare per fimum thuris signat oratio ⁊ quid per puluerem pigmentarij. La. XLI

Docet nos sp̄s
ritus sanctus p̄ Iohem euangelistam Apocal. ij. vbi dicit de vigin-
ti quattuor seniorib⁹: qui habebant singuli ci-
tharas ⁊ phialas aureas plenas aromatorū
que sunt ofones sanctorū. Et iterū eiusdem
vii. Stetit angelus ante altare habēs thuri-
bulum aureū in manu sua / ⁊ data sunt ei incē-
sa multa: vt daret de ofonibus sanctorum su-
per altare aureū: qđ ē añ thronū dei / ⁊ ascen-
dit fumus incensorū sanctorū / de manu ange-
li corā deo. Per David quoq; docemur orati-
onem incensum esse vbi dicit. Dirigat oratio
mea sicut incensum in conspectu tuo / qua di-
rectione ⁊ ascensu ipsa quoq; anima orantis
ascendere dicit in lib. canticorū. c. iij. vbi dicit
Que ē ista que ascendit p̄ desertū sic virgula
fumi: ex aromatib⁹ mirrhe ⁊ thuris: ⁊ vniuer-
si pulueri pigmentarij. Virgula igitur fumi ofo ē
qđ eē indicat aromata mirrhe ⁊ thuris ⁊ vni-
si pulueri pigmentarij. veteri qđ lege Exo. xxxj
thimiamata fieri iussit sibi dñs ex quattuor aro-
matibus stacte: onica: galbani boni odoris: ⁊
thure lucidissimo. Quia igitur hec quattuor tñ
aromata noiant vt ex eis cōficiat thimiamata:
p̄ quod ofo rectissime intelligit. Ibi x̄o noiat
mirrha ⁊ thus: ⁊ deinde exp̄sse vniuersi pul-
ueris pigmentarij. Colligit euidenter quia ora-
tio p̄fecta ex omnibus modis suis. Virgula fu-
mi est: quales describit lib. Lantico. Quattu-
or vero illa aromata: que moyses noiat quat-
tuor virtutes que in ofone necesse valde sūt
indubitanter signant. sic apparebit tibi ex pro-
prietatibus aromati illorū. Habet aut̄ que-
stionē quid intelligi debeat. hic puluis pigme-
tarius: Virtutes em̄ nec frangende nec con-
terende sunt nec in puluerem redigende. qñ
potius in omni integritate sua querende. In-
tegritas nanq; carū ⁊ p̄fectio a deo plus dili-
gitur: qđ minutie vel fragmenta ipsarum. Pul-
uis aut̄ pigmentarius: vnde erit nisi ex pulmē-
tis virtutū cōfractis atq; cōtritis. Cōfractio
vero ⁊ contritio virtutū qđ ē nisi mortificatio
earū. **Q**si forte quis dixerit: quia cōtritio